

ఆంధ్రమూలక

308917

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.
సంపుటము. ౪.

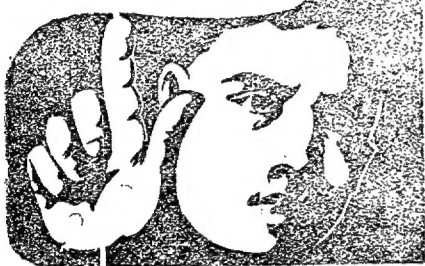
చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ జూలై నెల 17 వ తేది మంగళవారము
సింకళనామ సంవత్సరామాసబహుళత్రయోదశి ౧౩.

No. 91
సంచిక ౯౧

అద్భుతనివారిణి.

126

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి
ఎలెక్ట్రిక్ టూలిక్ పెన్సిల్

ఇది బలహీను
లకును నీరసు
లకును వుండు.
నిద్ర లేకుండు
ట, జ్ఞాపకము
తక్కువగన,
మొదలు దిమ్మ
గా నుండుట,

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తువ, బలహీనము,
ఆయాసము, శుక్లనష్టముపోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు
గురుప్రాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొద
లగు వారికి ప్రశస్తమైనందు; బలమును గలిగించును. అనేక
వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ కేటిదినమే
ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షించుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 ,, ,, ,, 2-0-0

నవీనము!

నవీనము!!

పరిమళ ద్రవ్యముల గా జూ

ఆటో దిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందుకట్టి ఆపూర్వ
వాసనయును కలదు. ఆర్కకరూప్ సారాయి మొదలగువాటికి
యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చూ
క్కాయ వైనగాని 2-3 చుక్కలు నిడిదినంతట ఒక నందన
వనము పుష్పలహరియై యెంత ముఖమయిన వాననను ఆను
భవించ వచ్చునో అంత ఆనందభరితుడు. ఇదిగత వాసనలు యే
వేనియండియా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధా
న్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.
వెల 1/2 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0) ని.పి. చార్జీ
,, 1 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0) రూ. 0-4-0
,, 1/2 ఆవున్నబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము
ఆంగ్లోయిండియా డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.

నెం 155, జుమ్మారుసీని వీధి, బొంబాయి.

మద్రాసు యెజంతు:- మెహతా పురుషోత్తం మూర్తి
వై నానాబారు హోడ్, మదరాసు.

మంచిపయము! వేనవేలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక నొరకవు!!!
2 పంచలు కొనువారికి ఆ త్రలాగ్నాటమున కోర్వని
కోడంగడ్రపలాపము ఆను గ్రంథముకట్టి ఇనాము.

మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
(పశ్చుతిము ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! శృంగారమున్న
నాగరీకయున్న. గల మేలైన అసల్
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
ముకొరకు తెప్పించి విక్రయించుచు
న్నాము. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ,
అకుపచ్చ, గోబా, మేళు వర్ణం,
ఇత్యాది రంగులు గలవి. శ్లాగునీయమైనవి, త్వరపడుదు.

5 1/2 మూరనిడివిని 2 1/2 మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0
జపాక చుట్టుకాలరు చొకము 2 మూరలు ... 1-6-0
8 చొకములు తెప్పించుకొనిన పాన్ టెన్ పేనా ఇనాము.

అన్నిటికి పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

(586) చిరునామ:- రాజలక్ష్మి కంపెనీ,
8, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేజి మదరాసు

ఇంగ్లీషు

మోటరు యంత్రవిద్యాల

3-24 పాటర్నరొడ్డు, మాంటురొడ్డు.

ఆంగ్లముచే ఆంగ్లములకు ప్రత్యేక పాఠ్యములు కలుగ
చేయబడును. 820

వైచారికి దరఖాస్తు చేసికొన వలయును.

అవిజైన్ చాయలు - లర్నీ రేడ్ (బెర్లిన్)

బెన్జో - పర్పర్ (బెర్లిన్)

కాంగోరేడ్ (బేయర్)

టిన్ను 1-కి ట్రాన్సులు 8 గలవి.

పర్పర్ 4 (B. N.) కీ సెవాచాయ

టిన్ను 1-కి ఆవున్నలు 20 గలవి.

కొరుకు వైవిలాసము:-

సాలే మహమ్మద్ హాజీ, యిబ్రహీం కంపెనీ,
791 నెం 248, 249 ఎన్వల్లనేడ్, మద్రాసు.

ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0

కేసోజీకేళు కస్తూరి, మంచిది తులము 1-కి ...	80-0-0
గోగోజనము, మంచిది ,, ...	7-0-0
మంతువు పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
పచ్చకర్పూరం ,, ...	2-0-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ	0-10-0
బాలాచ్యుతము సీసా 1-కి ...	0-12-0
చుండుకు నూనె సీసా 1కి ...	0-6-0

అమృతాంజనము దీపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు. ఫీటములు - డేరాలు - గ్యాసుగేజీ
ముఖ - బొమ్మలకాళ్లు - గారడె పుస్తకములు విక్రయించి
కము. క్యాటలాగు కాకతెనా? (555)
చి. ఈస్టర్నెప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

ఓరియంటల్ సోపులు

ఎప్పుడును మిక్కిలి శ్రేష్ఠమయినది.

చౌకకు చౌక. అందమునకు అందము.

ఓరియంటల్ సోపు ఫ్యాక్టరీ.

730 గోబగాన్, కలకత్తా.

మద్రాసు ఏజెంట్లు:-

మొసర్పు వి. జే. అయ్యర్ కంపెనీ,

దేవరాజ మొదలివీధి, మద్రాసు.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,

[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటి.

కాశీలోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రమయిన

మంచివస్తువులు వీరుబహుచవుకగ సప్లయిచేతురు.

ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చిచూచినచో తమకే
తెలియగలదు.

తేలుమందు వెల సీసా -క్ర 0-8-0

కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయమగును.

బాధ నరముల వెంట వెళ్లవరము
దగ్గరనుండిలాగుటప్రారంభించును
కుట్టినచోటును బండ సారునటుల
చేసిన బాధ తగ్గును. ఈవ్రావకము
ననేకులు పరీక్షించిరి. ఇది మిగుల
ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును.

అమృతాంజనము దీపో, మదరాసు.

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయావధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాధ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.

1/2 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

1/2 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంజ్లేయ భాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్

వర్మూ

ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు

బొంబాయి నెం 12.

The Zandu Pharmaceutical Works

388 The Ayurvedic Pharmacists.

Elphinstone Road, Bombay, 13.

నకిలు మందులను చూచి మోసపోకుము!

పంచభాషగల చీటినిచూచికోనుడు!!

అమృతాంజనము.

అన్నినొప్పులకు సిద్ధావధము.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

వాయువుపోట్ల పోగొట్టును.

పార్శ్వపునొప్పుల బార

దోలును. పోట్ల పోగొట్టును.

సువాసన గలిగి యుండును.

ప్రతియింట నుండదగినది.

దీనిని విదేశములలో

కూడ వాడుచున్నారు.

లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయము.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనముదీపో, బొంబాయి ఆండ్ మద్రాసు

వృత్తాంతములు

దివంగత సర్. పి. సి. ఛటర్జీ గారు:- ఈ నెల 15 వ తేదీన కలకత్తా నగరమున ఛటర్జీ గారు కీర్తి శేఖరైరి.

క్రిందటి సంవత్సరము జూలై నెల 29 తేదీ ఈ సంవత్సరము జూలై నెల క్రిటిఫికేషన్ ఎగుమతులు 86229000 పౌనులును, దిగుమతులు 859338 పౌనులును తక్కువ పడెను.

దొంగతనము చేయుచుండగ పట్టుపడుట:- బొంబాయి నగరమున ఛాన్స్ కేజీ బాయి అను నామె నివసించుగది కప్పకాళమున పగులగొట్టుటకు యత్నించు చుండెను యిద్దరు హిందువులను ఆ యింటి యజమానుడు పట్టుకొనెను.

సారేదొంగ:- గత బుధవారము రోజున ఒక యువ మృదీయుడు కొన్ని యిల్లడికస్తువులను వీసికొని పోవుచుండగా వానిపై ననుమానము గలిగి ఒక పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు వాని పేదకుగ నతిక్రమించుచు యువకుని యూనూపు అనిచెప్పెను. అయిల్లడి కస్తువులు యెచ్చటికిని యాడకుగ నతిక్రమించుచు నెలలోనే ఖయిదునుండి విడుదల కాబడినదియు, తన కెక్కిడను పనిచేసినందున లిండిలేక బాధపడుచుండుటచే వాటిని ఇన్స్పెక్టర్ రోడ్డు 31 వ యింటిలో దొంగిలించితి ననియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

దేశభావలో నైద్య శాస్త్రమును నేర్పుట:- ఈవిషయమునాలోచించుటకు పి. సి. హెచ్. స్ట్రీట్ లకు ఐ. ఎం. ఎస్. గారి ఆధిపత్యముక్రింద పనిచేయు నొక సంఘమును లెస్ టీనెంటు గవర్నరు గారు ఏర్పరచిరి. నైద్యపాఠశాలను బర్మాలో ఏనగరమున స్థాపించిన పౌరకార్యముగ నుండును. ఎంత మంది విద్యార్థులను పాఠశాలయందు చేర్చుకొనవలెను, ఎన్ని సంవత్సరములలో శాస్త్రము నేర్పబడుట పూర్తి కాగలదు మొదలగువిషయములనుగూడ కమిటీవారు చర్చించి గవర్నరు గారికి తెలియజేసెదరు.

పశుమని దౌర్జన్యము:- బొంబాయిలో బట్టల వస్త్ర కమిషనరు నొక పశుమనివ్రతుడు గత గురువారము రోజున బాల్మికోద్ధున నొక స్త్రీతో దగవులాడుచు నామెకట్టుకొన్న బట్ట గూడచీ ముచుండగ వారిచుట్టును పలువురు మూగిగాని మిన్నక చూచుచుండిరి. ఇన్స్పెక్టరు మెల్ విల్లిగా నవటికి వచ్చి ఆ పశుమని పట్టుకొని స్టేషనుకు వీసికొనిపోయిరి నేను కట్టుకొనిన చీరను వానివద్ద మొదట 10 రూపాయలకు కొంటిరి. వీలయినపుడెల్ల సాయుధులు ఇచ్చెదనని చెప్పితిని. ఇపుడతడాసాయుధు నేనివ్వలేదని నాచీర గూడచీయు నారంభించెనని ఆమె చెప్పెను.

మా మదనమోహన మూల్యగారు మా శాస్త్రీగారి తో 11వ తేదీన, ఉదయము 7 గంటలకు పూనా లైలుస్టేషను వద్దకు వచ్చిరి. మా కామెట్టు, ఏప్రి పరంజీ గార్లు వచ్చి మా శక్త్య గారి నిపు మూల లంకృతునిజేసిరి. మూల్యగారు ఛైన్యంకు కళాశాల సమాధాన విద్యాలయమునకు బోయిరి. సాయంకాలము గాజీయ సమన్వయగూర్చి కొందరు ప్రముఖులతో రహస్యముగ ముచ్చటించిరి. వీరు రాత్రి బొంబాయి నగరమునకు ప్రయాణమైరి. తరువాత వీరు వారణాసికిబోయి, పిమ్మట, కలకత్తాకు బోవుదురు. వీరితో శాస్త్రీ గారుగూడ హిందూ దేశసంచార మొనర్చెదరని తెలియుచున్నది.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగార కార్యదర్శులు బ్రహ్మ క్రి అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య పంతులవారు, ఆంధ్రదేశిక పత్రికయందు శ్రీ వావిళ్ళవారి విరాళమును మార్చి ప్రశంసించుచు వ్రాసిన వ్యాసముం జూచి యానందించితిమి. శ్రీవాణిశ్వ వారు మా నెట్టిక మహాపరకార భాగ్యము నాంధ్రదేశ భాండాగారములు పడయుటకు ముందు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగారములు పడయుటకు ముందు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగార పక్షమున నాంధ్రదేశ కేంద్రస్థానమునందు కార్యదర్శులెల్లరు సమాజేభులై సుహృద్భావేన భాండాగార భావి పరిధితులగూర్చి సర్వార్థోచానము నన్ని కార్య సంవిధానములొక చాటుగ నుపకార భాగ్యమును సయితము బడయుటయు సమాచీరమని విన్నవించుచున్నానని కీరిపి ఆంజనేయులుగారు ధర్మచరమునుండి వ్రాయుచున్నారు.

బట్టల దొంగతనము:- కలకత్తాలో నొక పాశ్చాత్య శ్రీమద్ద నొకరుగ నుండిన యొక చెన్న రాష్ట్రజును గత మంగళవారము రోజున నొక మూటను పట్టుకొని రోడ్డుపై నడచిపోవు చుండగ ఒక పోలీసు సాష్టాంతుమాచి అనుమానించి వానిని ఆపి ఆమూటను విప్పిచూడగ నందు పాశ్చాత్య శ్రీమలు ధరించు దుస్తులు కనబడెను. వానినిగూర్చి అతనినడుగగ సరియైన ప్రత్యుత్తరముయ్యలేకపోయినందున వానిని ఆసాష్టాంతు పోలీసు స్టేషనుకు తీసుకునిపోయెను. ఆయన నా డా సాష్టాంతుల గోల్పోయినస్త్రీ పోలీసువారికి తన దుస్తులను ఎవరో అపహరించిని తెలియజేసెను. వారు ఆమె కాబట్టులను కనుపరచగ ఆమె వాటిని ఆనవాలు పట్టగలిగెను.

బొంబాయి యుద్ధసహాయనిధి:- ఈనిధి శ్రీకాళివారి యాజమాన్యమున రాబోవు ఆగస్టు 2, 3 వ తేదీల నొక సైనిక వస్తుప్రదర్శనము జరుగును. అందు పలువిధములగు చేతిపనులును చిత్రకళలును ప్రదర్శింపబడును. గాయములు తెగిలినట్టి యువ, వ్యాధిపీడితుల వైద్యమున నైనికులమాత్రమే గాక పూనా యందలి అన్ని వర్ణముల వారును వివిధములగు వస్తువులదెచ్చి పోటీచేయవచ్చును. అందులకు మైన వస్తువులకు బహుమతు లీచుబడును. ప్రదర్శనవస్తువులు నాలుగు ప్రధానశాఖలుగ విభజింపబడును. 1. వస్తువుల 2. అచ్చుచేయుట 3. కట్టపని 4. తక్కిన పలువిధములగువస్తువులు: ఈశాఖలలో నొక్కొక్కటి వచ్చిన వస్తువులబట్టి 10, 12 శుభకాఖలుగ విభజింపబడును. విల్లింగ్డనుప్రభు ప్రభిక్షణలు దీని పోషకులుగనుండి ప్రదర్శనమును ప్రారంభించెదరు.

లాహోరునందు నిర్వహింపబడెను:- ఈ రోజు ఉదయమున లాహోరునందు జరుపబడిన మ్యూసిసిపల్ సభవారీచే లాహోరునందు బాలరకు, బాలికలకు ప్రారంభవిద్య నిర్వహింపబడుచేయు విషయమును గూర్చి చర్చింపబడెను. ప్రారంభ విద్య నిర్వహింపబడుచేయుటకు సభలో చాలమంది సభ్యులకు సమ్మతమయ్యెను. ప్రస్తుతపు పద్ధతులలో ప్రారంభవిద్య నిర్వహింపబడుచేయుటకు కమిటీవారికి అధికారముండునా యనుసంజేహమును ఒకరిద్దరు సభ్యులును, సభాధ్యక్షులును వెల్లడించిరి. సంఘమునకు బలము కలుగుటకు శాసన సంస్కరణము ముఖ్యము గాన శాసనసంస్కరణము ప్రధానమున గావించవలయునని ఉపపాదకులును, మరికొంతమంది సభ్యులును నుడివిరి. ఉపపాదకుని యభిప్రాయప్రకార మొక ఉపసంఘము ఏర్పాటు చేయబడినది. ఈ సంఘమువారు ప్రారంభవిద్య నిర్వహింపబడుచేయుటకు తగిన యేర్పాటులను వ్యయములపట్టికను సిద్ధపరచెదరు.

బంగాళా దొరతనమువారి టిటుల ప్రకటించిరి:- చంద చరణ నాగాను వానివిషయమున దొరతనమువారు తగిన జాగ్రత్త తీసికొనలేదని 1917 మే 25 వ తేదీనాటి న్యాయించి దిమాపత్రికలో ప్రకటించబడెను. అందునుగూర్చి బర్మాదొరతనమువారు జూన్ 11వ తేదీ నేమో సమాధానమును ప్రచురించిరి అతడు కలకత్తాకువచ్చిన పిమ్మట బంగాళా దొరతనమువారు ఈక్రిందితీర్మానముల చేసిని ఆపత్రిక యందు వాకొనబడెను. (1) స్వస్థతనొందక పూర్వమే పోలీసువారతని ఆసుపత్రినుండి తరిమివేయుట. (2) ఆనాలోగ్ధప్రదమగు అతని స్వగ్రామమున నే నివసంపజేయుట (3) ఆరు నెలలు గడచిన వెనుక నతడు నైద్యసహాయమును గోరుచు మరియొక ప్రదేశమునకు తీసికొని పోవగోరగా దొరతనమువారి రండులకు నిరాకరించుట. ఇట్టి యుగంతు కార్యముల దొరతనమునా రావరింపదలచు కొనలేదనియు ఆచరింపలేదనియు తెలిసికొనుట నుంచిది. అతడు 1916 ఏప్రిల్ 28వ తేదీన గంగానునుండి వచ్చి ఆ సాయంకాలముననే స్వగ్రామమునకు బోయెను. తనయుష్టును వచ్చిన స్థలమునకు బోవుట కతనికి స్వాతంత్ర్య మొసగబడెను. అప్పటినుండి సెప్టెంబరు 29వ తేదీనిమాత్ర మతడు దొరతనమువారి ధనసహాయము గోరుచు నొకే దరఖాస్తు సంపెను. ఎవటికైన వ్యర్థ ప్రదేశమునకు తన్నంపవలసినదని గూడ యతడు కోరెను. దొరతనమువారు ధనసహాయము చేయలేమని చెప్పెను ఎచ్చటైన నివసంపవచ్చునని తెలియజేసిరి. అందునకు వారు కల్కత్తా కతడు వచ్చినపిదప నతని హింస పాటేసినట్లు కేవల మబద్ధము.

తిలకుగారి యభియోగము. బొంబాయి దొరతనమువారి వర్ణన. బొంబాయి, జూలై 14:- గతి ఏమెలనెలలో బాల గంగాధర తిలకు గారు, పిల్లలుగారిపై తెచ్చిన తమయభియోగములో పోలీసువారు ప్రవేశము కల్పించుకొనుచున్నారనియు, వారు తన్నవమానపరచిరనియు రెండు పిర్యాదులుజేసిరి. అందునుగూర్చి బొంబాయిదొరతనము వారి కార్యదర్శికిని, తిలకు గారికి విశేషముగ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు నడచెను. దొరతనమువారి కి కాబోలెలో కొన్ని కాగితముల జూచుకొనుటకును, కొన్నిటి ప్రతుల వ్రాసికొనుటకును, పిల్లలుగారి వక్తిత్వకు దొరతనమువారు నెల వొసంగిరని కార్యదర్శి వాదించెను. తిలకుగారి వక్తిత్వ కూడ నా కాగితముల జూడ దలచిన వారికిని అట్టి సౌకర్య మొసగబడును. నాయకు కుట్రకేసులో విచ్చిన సాక్ష్యముల ను గూడ వారు తెలియజేయు గోరగా దొరతనము వారు రండుల కంగీకరించిరి. తిలకుగారి వక్తిత్వ కోరిన నటులనే యంగీకరింపగలరు. అందునిమిత్తము పిల్లలుగారి వక్తిత్వ క్రమమార్గమున న్యాయస్థానములద్వారా దరఖాస్తుల సంపి వలయుకాగితముల బడయువలసి యున్నదనియు, ఈవిషయమునుగూర్చి దొరతనమువారి వద్దనున్న వానిలో నేయే కాగితము లుపయోగకరముగా జూచుకొను నిమిత్త మా కాగితముల నన్నిటిని జూడ ననుమతింపవలయుననియు తిలకుగారు ప్రత్యుత్తరము వ్రాసిరి. జననరంతు శాస్త్ర మటుల జూప ననుమతింప జాలమని కార్యదర్శి వ్రాయుచు పిల్లలుగారి వక్తిత్వ కేయే కాగితముల సంపిగో ఆ కాగితముల పట్టిక నొకటి తిలకుగారి కంపెను.

పండిత మదనమోహన మూల్యగారు.

బొంబాయి

ప్రస్తుత స్థితిగతులపై కిరి అభిప్రాయములు.

హిందూదేశ సేవాసంఘమువారు మూల్యగారికి ఈ నెల 10-వ తేదీన ఒక విందు గావించిరి. అప్పుడు చాలమంది శ్రీమలు, పురుషులును విచ్చేసిరి. సర్. నారాయణ చంద్రావార్మగారు అధ్యక్షతవహించిరి. అప్పుడు మూల్యగారు ప్రస్తుత పరిస్థితులపై తమ అభిప్రాయములను వ్యక్తీకరించిరి. రాజకీయము లీయధ్యమార్పుమొనినది. దేశమును తమస్థితిగతులను వృద్ధినింపించి యత్నించుచుండుట చూడ సంత్వప్తి కరముగనున్నది. బీహారుగూరని ప్రవాసమునకు బంపుట యన్యాయము, ఆమె యట్టి సేవయును చేయులేదు. ఒక వేళ చేసినను న్యాయస్థానములలో విచారించుట ఎంతయు సులభము ఇండియాలోతొక శాసన మిట్టి సందర్భములపై ప్రయోగింపబడుట కుద్దేశింపబడలేదని వీరుచెప్పిరి.

దేశము సుదిగానప్పుడుం గున్నది. కావున దేశముసభ యొక్కయుమాస్తియుసమితియొక్కయువాంఛలు బ్రతికిపాగులకు సరిగ తెలియునటుల దేశజాతెల్లరును వర్తింపవలెను. ఇందులకు పల్లెలయందున్న జనసామన్యమున కీ విషయములం దెలియజేసి, నాయకుడ దేశీయాశయులతో చునకు తోడ్పడునటుల జేయవలయును. మితవాగులు, అతివాగులు, అనుభేదముజరుగచి, ఐకమైత్యముతో పనిచేసి, దేశీయాశయులను విడిచిరాదును లేక బ్రతికి పు ప్రజకు విన్నవించుచున్నవో, రెండు సంవత్సరములలో మన కామ్యముల్యుచేకూరును. నునకిట్టి తరుణము మరల గానేరదనినుడివిరి. మరియు, నెడల మార్గము ననుసరించి పోవలెనని యువకులకు వీరు సద్బద్ధగావించిరి. ఇకను, పెద్దానుగూడ యువజనుల యుత్సాహమును తృప్తికరింపక, వారలను తగిన నాకీతిసి, తరూలమున దేశమాన్వత్త్యమునంద పనిజేయవలెననిరి. నాయకులందరును ఏకాశయుముతో కార్యదీక్షతో కృషి సులభవలెననిరి.

ఆంధ్రదేశములోని 52 స్వగ్రామ్య సంఘములకు కార్యదర్శి అయిన శ్రీయత గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమ గారు పంతులుగారు తెనాలి పట్టణము లోని సాతె పేటలో 12-వ తేదీ సాయంత్రము “స్వగ్రామ్యాంధోళనము వ్యవేశోద్ధయము” లను గూర్చి విపులముగను రాజభక్తి పూరితముగను శ్రావ్యముగ నుపన్యసించి యీ యువ్యముల ప్రముఖతను దెలిపిరి. ఆసభలో కొద్దిగ విద్యవంతు లుండినను విశేషము నుండి పద్మసాలెలును, పనిపాలులు వాండ్రును తదేకనిష్ఠగ నుపన్యాసమును విని యానందించిరి. కొందరు స్వగ్రామ్యసంఘమందు చేరిరి.

చెన్నపురి గవర్నరుగారు.

పోలీసు ఉద్యోగులకు బహుమానములు.

ఉదయవరము నుండి స్పెషల్ రైలువైసి, కాన్వెంట్ ర్యూలను వెంటినికొని శ్రీ గవర్నరుగారు నిన్నటి ఉదయము 6 గంట 48 నిమిషములకు చెన్నపురికి విచ్చేసిరి. శ్రీవారి రాక కేసురుమాదురు, పెంట్లబుట్టేమరు ప్లాటు ఫారమువై, మదరాసు కలక్టరు మెకైగర్, కాన్వెంట్ మువై వెనిడెంటు మొలొని, పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరు పి. పరాంతకమునాడుకు, మదరాసు షెరిఫ్ రావుసాహెబు రామానాజుము శ్రేష్టి, బాబ్బలి మహారాజుగారు వేచియుండిరి. ప్లాటు ఫారమువై వేచియుండిన వారిలో నియమ ముచ్చటించిన పిదప, శ్రీవారు, పోలీసు ఉద్యోగులకు పతకములను సగు నిమిత్తము పుదుచ్చేట మైదానమునకు పోయిరి.

మైదానమున నడివరలోనే డిప్యూటీ కమిషనరు విడివ్రాగారు పోలీసు సిబ్బందిని నిలువబెట్టి యుండిరి. ఇదివరలో నిబహుమాన ప్రమాదమునకు పోలీసు యుద్యోగులు తప్పయితరు లెవ్వరును వచ్చెడి యాచారములేదు గాని యీ సంవత్సరమున ఆర్యులగుడ విచ్చేసియుండిరి. దొరతనపు వివిధ కాఖలలోని ప్రముఖులగు నుద్యోగులును ఆసేకమంది పోయిన మైదానము చుట్టును నిలచియుండుట కడు శోభ స్ఫురముగ నుండెను. ప్రేక్షక వర్గమున మదరాసు కలక్టరు, రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు, మా. బి. ఎస్. శర్మ, మా. అజిజుద్దీను సాహెబు బహద్దరు, బాబ్బలి మహారాజు, వెంటుగిరి మహారాజు, డాక్టరు నాయుడు, గౌ. ఎస్. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు పి. ఎల్. మూరు, దివానుబహద్దరు గోవిందరావు చతుర్ముఖదాసు, సిటి సివిలు జడ్జి తిరుమల వెంకటాచార్యులు, రా. బి. సి. రామానుజము శ్రేష్టి, గౌ. గాడ్డూ ప్రభు, మున్నగు మహనీయులు వెక్కండ్రు చేరియుండిరి.

గవర్నరుగారు మైదానమునకు విచ్చేయునకి 7 గంటలైనది. మామూలు ప్రకారము గౌరవాధ్యక్షులు ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. అనంతరమున గవర్నరుగారి యిల్లు ప్రసంగించిరి:—

బహుమాన ప్రధానమున మరల పాస్టాని గత సంవత్సరమున లభ్యపడిన రాజుగారి పోలీసు పతకముల నుద్యోగుల కందచేయగలిగి నందుల కెంతయు ముగ్ధుడననెడి. పోలీసు సిబ్బంది మున్నగు శిక్షిత వర్గముల యందు ఉద్యోగుల స్థానముల యందు, అధికారుల యందు, భేదము లున్నది. వారి వారి బాధ్యతల యందు, విప్ర్యక్తముల యందు ను వ్యత్యస్త మధికముగ నున్నది. గాని సిబ్బందిలోని యుద్యోగులందరును కొన్ని విషయములందు సమానతయైనారు ప్రభువిద్యారములకు తైల్యసాహసములతో తమ విప్ర్యక్తమును నిర్వహించుట సిబ్బందిలోని యుద్యోగుల కందరుకును విధియై యున్నది. ఇట్టి సుగుణసంపద ప్రాముఖ్యమైన విషయముల గూర్చి సిబ్బందిలోని వారందరును ప్రాశస్త్య యందుకు సహజము. ఇంతియ కాక సేరులు గూడ, తమ పోలీసు సిబ్బంది ప్లాటు ప్రారంభమున వెట్టి కాన్వెంట్ మువై వెనిడెంటు, తెలిసికొనుట కనకాశముండుట యావశ్యము. రాజుగారి పోలీసు పతకములను నెలకొల్పి ఎనిమిది సంవత్సరములు గతించినవి. మదరాసు సిబ్బంది యీ పతకము లనేకములు కంది ఖాగ్యాతివహించి యున్నది. ఈదినమున ప్రఖ్యాత పురుషుల బాహిత్య మరొందర క్షేమ నిట సమాజేతమైయున్నాము. ప్రస్తుతము పతకము నెంచు వారలగుంచి వివరముల తెలియజేయవలెననిది.

వికాఖపట్టణము గోవాళియందలములో ప్రజలకు భాగ్యలింగియందుండిన దొంగల గుంపులను ఆస్తింగు పోలీసు సూపరింటెండెంటు సి. ఇ. స్వేనిగారుపట్టిరి. విప్ర్యక్త నిర్వహణమున సూపరింటెండెంటు గారు పట్టుదలకు చూపి, యహద్దకుకు నేన సుసరించి యున్నారు.

తన భార్యను మేడమిద వంటి, కల్లి త్రిపురు, ఎవ్వరిని గాని చేరనకాక మొగ్గుగండిన పాలపూటు కొనిరి అనిపైంటు నూపరింటెండెంటు బక్షి గారు లాభునముకొడబడించిరి.

చెంగల్పట్టు నుండలపు పోలీసు సిబ్బందిలోని పాడుకానిపైలు విశేషమగు సాహసమును గనుపరచెను. పూనల్లి పరిసరమున నున్న పట్టుగ్రామమున వహమ్యుడియులను హైందవులను వివాదము సంభవించెను. అత్తరి మహమ్యుడియులు హైందవుల గృహములకు నిష్పందించిరి. (ఆ కనిపైలు కందసామి మొదలి నిష్పనార్పినాథులకు సహాయమొనర్చెను.

ఈ కలవరమున మహమ్యుదాలిను కనిపైలు కందసామియు దలికి కోర్టు దేను. పట్టు గ్రామ వాస్తవ్యులను మహమ్యుడియు కులజులు వైనను, యాలెడు, అల్లరి చేయుచున్న వహమ్యుడియుల బెడరింపులకుగాని, లంచములకుగాని లొంగక, దొంగసాక్ష్యము నీయ నిరాకరించెను. ఇంతియ కాక పోలీసుల వారిని కొందర నాతడు న్యాయస్థానములకు లభ్యపడ జేసెను.

కడప నుండలపు పోలీసు సిబ్బందిలోని పాడుకానిపైలు వి. కె. సుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యరుగారిరువురు దొంగల కలిసాహాయము బట్టెను ఒక దొంగ తనచేతి బాకుతో నాతనిని పొడమమండినను లక్ష్యము చేయక దొంగను పీడడయ్యెనని వివరించుచు గవర్నరుగారు పతకముల నందుకొనిన యుద్యోగుల కభినందించి యాహ్వానించిరి.

శ్యాసకాసాది రోగచికిత్సాలయము

శిశుస్థాపనము

పోలీసు సిబ్బందికి పతకముల నొసగిన పిమ్మట శ్రీవారు, చికిత్సాలయ శిశుస్థాపనము నిమిత్తము స్వయంబ్రతు కడప నయచేసిరి. చికిత్సాలయ స్థానమున నొక పందిలిచేయబడి యుండెను. పందిలిలో రాజులు, మహారాజులు, పౌరప్రముఖు లనేకు లాసీనులై యుండిరి. ఎవ్వరైన రాజస్మరణ చిహ్నము కమిటి అధ్యక్షుడు సజ్జాను వేల్స గారు శ్రీ వాకి స్వాగత మొసగి, చుంట్లపమునకు దీసికొని వెళ్లిరి.

పునాది రాలిచేయ గోరుటకు పూర్వము వేలము గానిట్లు చెప్పి:— ఎవ్వరైన సార్వభౌముని మరణ వార్త తెలియజేగె, పౌరుల విచారము తెలియజేయు నిమిత్తము మదరాసు పెరిపుగా నొకసభను గావించిరి. స్మరణ చిహ్నము కొరకై చందాలను కమూలు చేయుట కొక కమిటి యీ సభ నుండే పాస్టాను చేయబడెను. కమిటివారు రెండు లక్షల పదునైదువేల రూపాయలను జయచేసిరి. ఈ ఘనముతో యీ సభమున, తుయకోగ చికిత్సాలయము నొక దానిని నెలకొల్పి కమిటివారు నిర్వహించిరి. అట్టి వైద్యశాల నొక దానిని నిర్మించితిరేన, అందుల కగు ఘనమున సగము భాగము మేము భరించుచుని మౌనమునా కనిరి. పిమ్మట కమిటివారు తమ నిర్వహణము కల్పిలు బాహుస్థిత్తు గానికి తెలియజేయగా, వారు మదరాసు సగ వాతావరణము తుయకోగ చికిత్స కనుకూలంపని చెప్పిరి. గనుక, గౌ. సర్జను జనరలుగారి సూచనమున బట్టి శ్యాసకాసాదిరోగ చికిత్సాలయమున నెలకొల్పి నిర్వహించిరి. చికిత్సాలయమున నెలకొల్పగ మిగిలిన కైకము, ఆరోగ్య స్థానములను నెలకొల్పటయందు వినియోగించబడును. చికిత్సాలయపు ప్లాటులు వస్త్రాలు సుప్రసిద్ధులగు మాంటిగు ఫోమగుగారి చేతయూచేయబడినవి గాని మందరముల నిర్మాణకళాపూజన, సృజనానిధుట చింతకరము. సకాలమున నీ చికిత్సాలయము ఇండియను కంపెనీ ఆర్ట్ క్రెడిట్ రిజిస్టరు చేయింపబడును. వర్తమానమున గృహముల కక్షేత్ర పుష్కరిని వారియారు చికిత్సాలయపు కాన్వెంట్ మువై వెనిడెంటు బడుచున్నది. ప్రభువు రె మాసములయందు 1431 చుండి తుయకోగులు చికిత్స చేయబడిరి. ఈ సంఖ్యను బట్టి తుయకోగ వ్యాధి విదియె కాగలను. అందులన నీసృణ చిహ్నము మిగుల స్పష్టమై యున్నది. కోగులను పరిశీలించుటకు మందరములు మున్నగు వానిని ప్రలుజ్జవాభావుత్వ మరొకొన్ని మందరములను నెలకొల్పి వలసి యున్నది. రావుసాహెబు సి. బి. ముర్తయ్య శ్రేష్టి గారు కొన్ని మందరములను కట్టించుచుని వ్యాధాన మొనరించి యున్నారు. సంఖ్యను వారెంతయు కృతజ్ఞులు.

వేలగారు ప్రసంగించిన యనంతరమున శ్రీ గవర్నరుగారు ముచ్చటప దొడగిరి. చందాలరూపకముగ జయయైన ఘనము మున్నగు విషయముల గూర్చి శ్రీవారు సంఘసభ్యులకును, ప్రజలకును వందముల నొసపిరి. మదరాసు రాష్ట్రమున కురువ్యాధి అపారమగు నష్టమును కలిగించుచున్నది. దానిని పారుదలకు కట్టి చికిత్సాలయములే, శోధ్యములు. ఎవ్వరైన సార్వభౌముడు ప్రజల ధేయమునే నిరంతరముసృంచించుమండే డివహమ్యును, అట్టిరహనీయుని స్మరణ చిహ్నముగ ప్రజాధేయము నిమిత్త ముద్దడిన యీ వైద్యశాల చాల యుచితముగ నున్నది.

పిమ్మట గౌ. సాక్షి ముర్తయ్య శ్రేష్టిగారు చిన్న ప్రసంగ మొనర్చి పునాది రాలిచేయ శ్రీవారిని గౌరవి. వర్తమానమున యుద్ధకాలమున మౌనమువారికి అధికములయందు లోటుగ నుండుటచే, ప్రజలు వేల సే గారి విప్లవశ్రీ నారింపకలసి యుండుననియు, ప్రధాన న్యాయమూర్తియై య్యశ్రేష్టి గాని సహాయములచే తెలుబోవు ప్రతిస్థాపనమునకు శిశుస్థాపన మొనర్చి లాపాతయె సులసింపితి మనియు, శ్రేష్టిగారి నిర్వహణతోగాక కుయజాన్సభావ మీమందరములను వ్యక్తమగుననియు గవర్నరుగారు జిహ్వను శిశుస్థాపన మహాత్మ్యమున జెగిరి.

స్థానిక వార్తలు

కోర్టులు:— వేసవి సెలవు లంతయుటచే నిన్నును హైకోర్టు తెరవాడినదని వ్రాసియుంటిమి. సిటిసివిలు కోర్టును, స్మాల్ కాజు కోర్టును కూడ నిన్నునే తెరవబడెను.

మేడమైదుండి పక్షి చనిపోవుట:— గడచిన శుక్రవారమునాటి రాత్రి చెన్నపురి నెండుబాద్లి కోటలోని బారకియలో నొక మేడమిద వసారాలో పడుకొని నిద్రించుచుండిన పిటరు బార్బెటు అను నై కుడు రాత్రి 1 గంటవేళ ప్రమాదవశమున క్రిందపడెను. కఠినమైన గాయములు తగులుట వలన నతడు వైద్యశాలకు దీసుక పోబడెను గాని మరునాటి ఉదయమున నతడు మరణించిట్లు తెలియుచున్నది.

మోటారుబండ్లు నిబంధనలు:— జూన్ నెల 28-న లేచి సాయంకాలము సుమారు 5 1/2 గంటలవేళ లెక్కినె టు మిన్ కె. వి. ఎం. ఎస్ గారు తమమోటారు వైసిసిలు బండిపై వెళుక నొకనిని కూర్చుండ బెట్టుకొనినందుకు వారిపై కేసు చేయబడినది. ఈకోజున రాజధాని మేజిస్ట్రేటు గారు మిన్ కె గారికి 10 రూ॥ లు జరిమానా విధించిరి. ఇట్టి వేరమునే మిన్ కె గారు మరల నీ నెల 7-న తేదీనికూడ గావించిందుకు గాను మరల రూ॥ 10 లు జరిమానా విధించబడెను.

గ్రంథ స్వీకారము.

అజ్ఞానతిమిర భాస్కరము అచ్చనా తిలకములను గ్రంథములు మా కార్యాలయమునకు చేరినవి. అజ్ఞానతిమిర భాస్కరమున గ్రంథము బి. ఎస్. బి. సరస్వతి స్వామిల వారిచే వ్రాయబడినది. దీనివెల రు 0.6-0 లు వలయువారు స్వామిలవారికి యద్రంపెట్టి వీరయ్య నాయుడుగారి కే రావు కొల్లూరు గుంటూరుజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

అచ్చనా తిలక మను గ్రంథమును శ్రీమాన్ శ్రీ భారద్వాజ నృసింహాచార్యులవారు వ్రాసిరి. ఇది వైఖానస గ్రంథముల పంచమ కుసుమము. వెల రు 0 14-0 లు వలయువారు మానేజరు శ్రీ వైఖానస గ్రంథమాల. ఈగావారిపాఠాన, సత్యవేడు పోస్టు చెంగల్పట్టు అని వ్రాయవలెను.

చెన్నపురి దివ్యజ్ఞాన సమాజము:— చెన్నపురి దివ్యజ్ఞాన సమాజ కార్యచిర్రావక వర్గమున నొక కరు సి. కిరణరాజు దానగారు ఈ క్రింది తంతివాస్తవ ఇంద్రంబులోని దివ్యజ్ఞాన సమాజ కార్యదర్శి బాముపంకితియని తెలియ జేయుచున్నారు. "అఖిల భువరాంతర దివ్యజ్ఞాన సమాజాభ్యుత్థుల కాలగు అనిదీసెంటుమ్యుగాను తమ యుత్తరమునగు ఈ సమాజము రాజకీయదర్శనర సంగ్రహపత్రతో సమాన మే యని వ్రాసిరిని చేంబట్టెగాను తెలిపిరి. ఆ సె యుత్తరమునందు ఈ విషయమునకు సంబంధించిన విషయములను ప్రకటించి ఫెంబట్టెగాను తమ వాదమును సుమర్చించు కొనకలెను. ఆ సె సమాజమున కధ్యక్షుక కహించినది మొదలు ఆ సె చెప్పిన దాని కిదిసంపూర్ణముగా వ్యతిరేకముగా నున్నది. నిష్పాధా వాదపు టుత్తరపుల క్రింద నా సె వినికి సమాధానముగా వ్రాసిప్రకటించుటకు వీలులేదు గదా! ఆ సె వ్రాసిన యుత్తరమును ప్రకటింప వలెనని మీరు బలవంతము చేయవలెను."

బందరు స్వరాజ్యసమితి

నిష్పాధావాదనము (మాన్యుక్తయ నితేఖరంబి: తంతివాస్తవ) నుచిలి బందరు, జూలై 16:— బందరు స్వరాజ్యసమితివారు నిష్పాధావాదనమును బట్టుకే స్వేచ్ఛులో 26 శిరి సుమారు వేయిమందివచ్చిరి. అవ్యా కృష్ణమూర్తిగా రధ్యక్షుని కహించిరి. అనిదీసెంటు ఆరంబెం వాడెయగా న్ననర్పన జరిగిన వర్గడించుచు ఉపన్యాసములు గావించబడెను. స్వదేశ ప్రతము యనుపక్షికంపై వ్యక్తముగా సర్వజనులచే వికసావహించబడెను. అన్ని జాతుల ప్రతినిధులు సభకువచ్చిరి.

బాల్క ప్రధాన న్యాయస్థానము:— బాల్కా జేయులకు రు॥ మింగికె గాని ఈకోర్టుకు జడ్జిగా నియమించినందుకై టెన్సి నెంటు గవర్నరుగారికి వందము లాపరించుటకు దక్షిణ బాల్కాయందంట్లను బాల్కావారు సభలను గావించుచున్నాను

తిరువళ్ళక్కణ్ణే సభ.

అన్యతాని యవస్థాసానంతరము పిలంగుగాదు
 మాట్లాడి ఒక మానముక్రిందట గోష్ఠిహాలులో జరిపిన కార్య
 క్రమమునే ముప్పాట జరిపి ప్రభుత్వమువారి మాతనచర్యకు
 వనయవచ్చుతిని బెరిపి సాధ్యమైనంత త్వరలో విసెంటు
 ఆంగ్లేయ వాడిచుగాడ్లకు వజల సంభూష్ట స్వాతంత్ర్యము
 సొంతవలెనని చెప్పటనే ఈ సభ జరుపుచున్నామని చెప్పిరి.
 ఇన్నిసభలు జరుగుచున్నవి గదా. పీనివలన
 ప్రజాసాన మేమియు కనబడలేదు. ఎవరోఉన్నత పక్షపులో
 వచ్చివా? ఈసభలయందు తమయభిప్రాయములను తెలిపె
 ట్టుచున్నారని ఇరి సామాన్య ప్రజాభిప్రాయము లేమా
 క్రముకావరియ్యు. ఇట్టి ప్రత్యేక కృత్తల యభిప్రాయములను
 నిరాదరణ చేసినచేతల కష్టమేమియును లేదనియు ప్రభుత్వ
 మువాదనకొనుట యలవాడైనది. ఇదికాక క్రమమగు
 క్యరహాసుగా ప్రజాభిప్రాయమును తాము తెలిపి
 యువనియెదల, ఇప్పటికినకు అధికారులట్లు తెలుపవలసి
 యున్నాను. పత్రికలయందును, ఉపన్యాసములందును కృత్రిక
 రింబునువంకు సభిప్రాయములకు వెలక సామాన్యప్రజల
 యభిప్రాయము నుండినదనియు, మా మాన్య ప్రజలు
 పత్రికలయందును ఉపన్యాసములందును తెలుపబడిన అభి
 ప్రాయములకు అనుగుణ్యముగా ఆనుసరింప గలరనియు తెలుప
 నలయును. ఒకపక్షముననే పట్టుదలతో పనిచేయుచుండి
 ననది క్రికొఫాప్రజలకు బాగుగా తెలియనగును. విశేషపట్టుద
 లతో ప్రతివాదులె.తెకాకు సాధించెదనో, అంతవఱకు
 క్రికొఫా వారి వాదమును గూర్చి విచారిం చెదరు.
 మన యాద్యవమును మనము హృదయ పూర్వకముగా సాధిం
 చుచున్నామని క్రికొఫా వారికి మనము తెలుపవలెను. సాను
 భూతియను సభిపూర్వక గ్రంథమునుగలి మాటయెయుండును.

యెందుట నశ్యములు ఉత్సవముగా పోయి కీర్తనలు పాడెడివని తమకు పోలీసు కమిషనుగారి యొద్ద నుండి వచ్చిన ఉత్తరపు సభ్యులకు ఇది వినిపించి అంతర మిట్టి నది, ఆమెరికనులు పరామర్శించి ఇటీవల రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముల కొరకు పోరాడుట మనమును చేయుటకు ఈ సభనైతేరవలె

పురశ్వాకమునందును ఇ. దొరస్వామి అవ్యూహగా
అగ్రశ్రేణికిందను, పెంబూరునందును సమీప జరిగినవి. పురశ్
వాకమున 12 మంది క్రొత్తవారు స్వగాఢ్యసమితిలో చేరి,
పెంబూరులో ఆనిబేసేటలు వాడియూ ఆరండేలు గార్లు విను
దలకొఱచు స్థానముల జరిగినవి.

స్వదేశీయ విక్రయస్థానము
(ప్రారంభోత్సవము.)

నిన్న సాయంత్రము 7-30 గంటలకు సర్ ఎఫ్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు నూతన స్వదేశీయ విక్రయ స్థానమునకు వచ్చివస్తే కరతాళస్వరము చెలంగింది. అచట నేల కొలది పౌరులు చేరియుండిరి. వారందరూ సాయంత్రమున 5 గంటల మొదలు గాను కొన్ని యుద్ధములు జరిగినవని దేశ భాగములలో నభిరుచుగాన సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు వెల్లెనసభలో కార్యక్రమము ముగియట యాలస్యమైనందున వారు శీఘ్రముగ రాజ్యాలకు పోయిరి. అంత సేపందరకు వేచియుండకలసి వచ్చినను యెట్టితోందరయినను కలుగలేదు. అయ్యగుగాన ఆలస్యమునకు తుదిమం గోరి యిటుల నుడిచిరి.

నా దేశమును గూర్చి యుద్ధములను గూర్చియు నేను నాకు గలిగిన అభిప్రాయము నా జన్మ మధ్యమున నిడివిన కన్నులను కలుగలేదు. మనకొరకు స్వదేశీయ కక్ష నవధించుచున్న పూజ్యులపట్ల మనకుగల కృతజ్ఞతను సూచించుగల మిచట సమాజేతమైతిమి. వారికిఁజూపరానియందుగల త్యాగమును గ్రహించజాలక అది సంతాప కారణమని భలందుట వివేకము గాదు. చరిత్రలన స్వదేశీయము లేకుండ వెల్లె మహాత్మ్యములను సమకూరి యుండలేదని మనము గ్రహించ తిగి యున్నాము. హామీయూలు మనకు లభించుట కిట్టి స్వదేశీయ మనసవలెనె. అందులకే దేశభక్తులు ముప్పులను నిర్బంధమున నడిగి యున్నారు. ఆమహా స్వాధీయగు అనిచినెందుకై గానను అరండేవాడియాగాల్లును చూసిన త్యాగమునకు మనము సంపూర్ణ కృతజ్ఞతను చూపుచున్నాము అనవరమును న్యాయవిరహితమునగు నీ కక్షలన దేశము న న వ క క్తి తీ వ్ర ము గ వ్యా పిం చి న ది. ఈ కారణముననే దేశీయులు మరల దిక్షతో స్వదేశీయము నంబింప బూనిరి. ఇందుల కిటు దేశమునందే సంఘటన దర్శనము. స్వదేశీయద్యుల లాభమును కీర్తితేజువగు దేశ భక్త్యాగ్రగణ్యము గోష్ఠీగాను కానీగరమున జరిగినకాంక్షాను సభయందొసంగిన యువన్యాసమున వారుగా వివరించిరి. ఈస్వదేశీ యుద్ధమునకు బోధించి అనుసరించి వ్యాప్తమొందించుచు తీవ్రమగుటచేతనే విారదయ నెచట సమాజేతమై తిరని నే నూ హిం చు చు న్నా మ. మన విా స్వదేశీయమును పట్టుదలతో కొనసాగించ వలెను. విారకు దిరకును భగవత్సహాయమున కావ్యోత్సాహ పుత్యధికముగ చేకూడును గాక. నేను చాల వృద్ధుడనైనను దేశ సంజనిత నూతనశక్తి ప్రబోధమునే విాయెనుట నిటుల నుడువ గలిగి తిని. అని అయ్యగు గారు నడిచిరి. పిమ్మట స్థానమును తెరచి 15 ది.మును గడచిన పిమ్మట నచట క్రమవిక్రయము ప్రారంభ మగుననియు ఎల్లవారును కాకలవిన వాని నచటనే కొని యుద్ధమునును వెంబడింప వలెననియును అయ్యగు గారు నడిచిరి.

లెక్కలేని రమ్యమును జరుగములు.

లండన్, జూలై 16:— రషియా వాయువార్త లిట్లు ప్రకటించుచున్నది:— నిన్నటి యుద్ధమునందు 16 గురు ఉక్రాయ్ గణ్యులను, 900 ఆస్టో జ్యోతులను, కొన్ని మరఫ్ ఫిరంగులను కలికరణము జేసికొంటిమి. జూలై 1 వ తేదీనంకి 13 వ తేదీనకు 831 ఉక్రాయ్ గణ్యులు, 25,801 సంయంత్రులను, 93 ఫిరంగులను 28 క. ది.క ఫిరంగులను, 403 మరఫ్ ఫిరంగులను, 41 మరదుగలను నాశముజేయుసాధనములను 45 బాంబు ఫిరంగులను, మంటలనుబరపుమునుయంత్రములను, 2 విమానములను మరితనసానుగ్రని మాస్కోనను జేసుకొంటిమి.

బేళ్ళుగాలికి కెయిజుగారు తమకృతజ్ఞతను తెలుపుట.

అమృతగడం, జూలై 16:— కెయిజు చక్రవర్తి హాల్స్టెన్ బేళ్ళుగారి కిట్లు వ్రాసిరి. 8 సంవత్సరముల నుండి మీ రిశక్తివంచన లేక మీ యావచ్చితి దేశము నమిత్రమును, ప్రజల నిమిత్తమును వినియోగించి అత్యంత ప్రభు భక్తితోను అనమాం సామర్థ్యముతోను మీ కార్యభారములను నిర్వహించితిరి. మీరాజీమానందగుకొనుటకు నా కెంతయు విచారము ముగ నున్నది. జర్మని దేశముయొక్క కష్ట కాలమున మీరు నాకుదిభజము వలెతోడ్పడి అనితసాను మొనర్చిరి. నిగ్గులు భక్తితోను, విధ్వంసముతోను మీరు బిచ్చిన నేపకు నే నెంతయు కృతజ్ఞుడను. మీరు మచిన గహాగ్రముల కన్ని మరుగడను.

ఈజరునది నష్టములు.

లండన్, జూలై 16:— ఈజరునది దగ్గర కలిగిన నష్టములు చాలా భారకమైనవనియు వాణినివరల కూడ తీసికొనవచ్చుననియు కన్నులు ముప్పెట్టుగాను వెలిటు ప్రెసిడెంట్ పత్రికలో వ్రాసిరి.

పదాతులపోరు జరుగనుండుట.

లండన్, జూలై 17:— హాగ్ నగరా, బల్గోనికా చరియ మధ్యకలిగిన ఖిరంగుల పోరు మాడ కాలములు కూడ సమయమొప్పునా యనితోచుచున్నదని జర్మను విలేఖరులు తెలియజేయుచున్నారు.

దివ్యముగు సహానికా వైద్యసహాయపుటేర్పాటులు

లండన్, జూలై 15:— ఇటీవల సలహానికాలోనున్న గ్రీవాద్ధ ప్రభువుగారు ప్రభువులసభలో తాము సలహానికాలోనున్న ప్రతి వైద్యశాలను విడిచిదిసి తెలియజేసిరి. అచట వ్యాధిగ్రస్తులకు రక్షకగాఢులకు చికిత్స చాల విరుగ జరుగుచున్నది. వైద్యసహాయపు పోకలను శీఘ్రములు ముట్టడించుటచే చాలావరకు వైద్యశాలలను మాట్లాడుండి సహానికాకు మాన్వని డెప్ప ప్రభువుగారు తెలిసిరి

జర్మనుల దుష్టబుద్ధి

లండన్, జూలై 15:— బ్రిటిషు రంగునందున్న వెలిటు తెరికెత్తపత్రికా విలేఖరు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— జర్మనులు దుష్టబుద్ధితో అపాహకరమును మోసమును జేయుటకు సంసిద్ధు లగుచున్నారు. అనేకచోట్ల ప్రేతలకు కష్టములను దాచిపెట్టిరి. జర్మను చాక్ నెలరుగారియను తమ కెంత మాత్రము కన్యక మలేదని జాతీయ ఉదారభావముగల ప్రతి నిఘంటువు (నేమకో లిబరల్ డిప్యూటీసు) ఏకగ్రీవముగ తెలియజేసిని లోకలండంగుపత్రిక తెలుపుచున్నది.

శత్రువులు కృష్ణరక్షము లగుట

అల్లెనుకు బ్రిటిషుముగ కొంచెము ముందు కేగితిమి కొంతమంది శత్రువులను బంకికృతులుగ జేసితిమి. మాంటు మాంటుటిటప్ ప్రదేశములంగు జర్మనులు దారుణముగ ఫిరంగులతో పోరిన వెనుక 14 వ తేదీని మేము స్వాధీనము చేసి కొన్ని స్థానములను గొప్ప వైద్యములతో ముట్టడించిరి. శత్రువు లసంఖ్యాకముగ నుండిరి. మా వైద్యము లలిసాహసముతోను అసమాన పరాక్రమముతోను పోరినది. టూటకో దగ్గర శత్రువులు విఘ్నమైరి. శత్రువులు మా పంతులలో చొరబడుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని అచార నష్టములపొంది గావించి తిరి. మాంటు మాంటుగ్గరచాల మొడి ముప్పును జరిగినది. ప్రభుధము: తాము కోల్పోయిన స్థానములను శత్రువులు మరల వైకొనిరి. కాని అన్నితీరులకు ప్రతియుద్ధముల మెక్కిశత్రువులు బారదొలితిమి. కొన్ని కంకములు మాత్రమే ఇప్పుడు శత్రువుల స్వాధీనములో నున్నవి.

క్రొత్త మంత్రి.

వీరిని గురించి మన కేము తెలియదు. హోర్ వాక్ మైక్లేను గారు ప్రజలకు తెలిసినవారు కాదు. పూర్వచార వరాయణతో గూడు కొన్ని పత్రికలన్నియు వీరి యుక్త్యమును గురించి పొరుజుచున్నది. వీరు మనో వైద్యముగలవా రనియు దృఢదిత్త గలవారనియు ప్రతికలు చాటుటచే ఆపూర్వచార వరాయణతో గూడు కొన్ని పత్రికలకు వీరు ప్రధానమంత్రిగ నియోగింప బడుట సమ్యక్తియేనని కాన్పించుచున్నది.

మొసపోలేమియా నివేదికమువలన కలిగిన ఫలితము

వాక్కికపు పింఛలు హెచ్చింపబడుట. లండన్, జూలై 16:—వాక్కికపు పింఛలు పూర్వము కంటే 25 శిల్లింగులు హెచ్చింపబడుననియు మెసపోలేమియా నివేదికమును గురించి చొరతనమువారి యభిప్రాయము బాధవారమునాకు ప్రమరింపబడుననియు బోస్టాగారు కా మన్వరణలో నడిచిరి.

ప్రధానమంత్రి లాయుమజ్జా రాజుగారిలో

చాలవరకు ముచ్చటించుట. లండన్, జూలై 16:— నేటిదిను లాయుమజ్జా గారు రాజుగారిలో వైద్య కాలము ముగిసిచిరి. తదనంతరము దివింగు నిగ్గలోనున్న ఆ నేకమంత్రిలలో యిష్టానోష్టిజరిచిరి.

క్రొత్తవర్మను మంత్రి.

లండన్, జూలై 16:— హోర్ వాక్ మైక్లేనియా గారు విదేశాంగ కార్యదర్శి గూడ నుందుని బెల్లనుండి తంతి వాల్సు తెలుపుచున్నది.

మదరాసు కార్పొరేషను

నియోజనము నిలిచి పోవుట. ఈ నగరమున మూడవ డివిజను. భారీపడిన మ్యూనిసిపలు కమిషనరు పదవికి నియోజనము లేపటిదినమున జరుగకలసి యుండెను గాని అగ్యుథలలో నెంకరిని నూర్చి ఆజ్ఞే పణ వచ్చుటచే నియోజనము లేపటిదినమున జరుగదని రివిన్యూ ఆఫీసు గారు మామ తెలిపిరి.

హిందెకెల్ల గారును, యాడెక్ బ్రాపుగారును నూర్గురంగమున ప్రవేశించి అచట వైద్యములను నడపుచున్న జనరలు బోహిం ఎమ్మిగి గారికి బయలుగ తామే సేనాధిపత్యము వహించిని మార్చిలు చూ. కొ గారు నిశ్చయమని తెలుపుచున్నారు.

కాలుసుజు దగ్గర రషియనులు అనేకమంది ఉద్యోగస్థులను శత్రువులు బంకియ జేసిరి.

భారతవర్షము మహాత్ములకు లీలాక్షేత్రము. ప్రతియుగ మందును జ్ఞానము, కవులు, రాజ్యశంక్రనిపులు, రాజ్యసంస్థాపకులు, ధర్మోద్ధాతులు అనకరించి భారతవర్షమును పవిత్రముగ జేసిరి. హిందూభాషలో తులసి వాసుల కల్లులు, కంభావలో రాంప్రసాదు సేతులక్ష్మణు, తమిళభాషలో తిరువళ్ళు కవిలక్ష్మణు ఆంధ్రభాషలో పోతనామాత్య త్యాగరాజస్వామిలక్ష్మణు, రాజా రామమోహనరాయు గామతీర్థులు ఇట్టోర్ వావాభాయి నాగోజియ్యగు వారివల్లను కచియించబడిన భక్తిగీతపూరితము లయిన పద్యములు, కీర్తనలు, వ్యాసములు ఉపన్యాసములు ఈదేశీయులకు మాత్రమే గాక అగ్యదేశీయులకు సహా అందికరములుగ నున్నవి.

అమాదేశీయులయందు జనియించి ఈభారతవర్ష జాతీయ భావములో దిగి మలినమొందునైన భక్తితత్త్వమును ప్రకాశమొనర్చినమహాభక్తులు వారివారి అమూల్యములయిన ఉపన్యాసములను చదువుచు ననుచును జనులు మహావాదన గమాద్రమున కంతయు దాగ్యము న్నేహము, వాత్సల్యము, మున్నగు సుధురభావ తరంగముల నోలబడుచుండును.

దేశాభ్యుదయమునకును, మాతృ అభ్యుదయమునకును ఉపయోగపడునట్లు మనోరంజకమైన వైలిలో గ్రంథముల కదియించి భారతవర్ష వృద్ధికిసహాయపడులయిన అనిచినెంటు ఆరండేర్ వాడియాగాల్స్ నిర్బంధ వాసులనుకు చేసిన మదరాసు గవర్నర్ గారి యుత్తరవు ప్రజల కశాంతికరముగ నున్నది దీని నివాండుటకు నిర్బంధావాసపు ఉత్తరవులు రద్దుపఱచుటయే ముఖ్యులగు నావధము.

ఇండియా సార్వభౌములగు పంచమ జార్జి చక్రవర్తులు ఈ విషయమును గూర్చి సభలో మోచించి, ముఖ్యమంత్రి హిందూదేశ కార్యదర్శుల ఆలసభావమునకు తావియ్యక నిర్బంధావాసమును రద్దు చేయుపనిలేనని హి. మాదేశీప్రజలందఱు ప్రార్థించుచున్నారు.

కె. నరసింగరావు, బల్లారి.

మదరాసు కార్పొరేషను
నోటీసు 824

చెంగల్పల్లు జిల్లా వెరియపాళయములో విశేషముగా జనము గుంపు కూడుటవలన కలరా ప్రారంభమగునని భయమగుచున్నది. ఈనెల 22 వ తారీఖున ప్రారంభమై 6 ఆదిచారముల వరకు జరుగనున్న రాబోవు భవాని అమృతవారి ఉత్సవమునకు పోదలచుకొనియున్న యాత్రికులు వారు స॥ ఉత్సవమునకు పోవుటవలన రానున్న అపాయమును గురించి ముందుగా ఇందువలన హెచ్చరింపబడుచున్నారు.

హెల్తు డిపార్టుమెంటు కే. రాఘవేంద్రరావు, 13-తేది జూలై 1917. ఆక్రింగు హెల్తుకమిషను.

ఆంధ్రపత్రిక

1917 సం॥ జూలై నెల 17-వ తేది

మంగళవారము

గోదావరిజిల్లా సంఘనివేదికము

1916 సంవత్సరపు జిల్లా సంఘనివేదికము మా కార్యసాధనమునకు తేరినది. సంవత్సరమున కొకమారు నిదురలేచి, జిల్లాసభను జరుపుటతో తృప్తిపడక, వత్సరమంతయు జిల్లాయందు రాజకీయాభివృద్ధికై పలుకడు సంఘములలో గోదావరిజిల్లా సంఘము పేరెన్నికగాంచినది మా యెదుటనున్న నివేదికమును బట్టి సంఘమువారు ప్రజల కష్ట నివృత్తియందు దొరతనమువారికి చెలుపుటలో కడు జాగరూకులయి యున్నారని విదితమగుచున్నది. సభ్యులసంఖ్య 279 నుండి 1916 సంవత్సరాంతమున 445 వరకు పెరిగెను. సంయుక్త కార్యదర్శి యగు దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావుగారి కార్యదీక్షచే జిల్లాసంఘపు కార్యములు తృప్తికరముగ నెరవేరుచుండట ప్రశంసార్హము. కాకినాడ తాలూకా మేడపాడు గ్రామమున గృహముల మధ్య కల్లుదుకాణముండగ, దానిని యధికారులతో మరచి జేసి దూరముగా దొలగింప గలిగిరి. దసరాపండుగలలో పనివాండ్రును పాటకపు జాతులను త్రాగి ధనము పాడుజేసికొనకుండుటకు సారాదుకాణముల నన్నిటిని కాకినాడలో సాయంకాల మారున్నర గంటలకు మూసివేయుటకు నాజ్ఞాపించుటని దొరతనమువారిని గోరగా, విన్నపము సకాలమున జేరనందున, యుక్తకాలమున వచ్చిన పక్షమున తా మూలించిపగలుగుదు మని, కలెక్టరుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరట. మద్యపాన నిషేధమును గూర్చి దొరతనమువారు జేయుచున్న ప్రయత్నములతి స్వల్పములు. సంగ్రహారంధ్రమునుండియు రుష్యాలో మద్యపానమునిషేధింపబడినది. మొహరం పండుగదినములలో హైదరాబాదు నిజాము దొరతనమువారు మద్య విక్రయమును పూర్తిగ నిషేధించిరి. మైసూరు మహారాజుగారు పార్లమెంటుకు వస్తుప్రదర్శనములు జరుపుచున్న కాలమున తమ సంస్థానమున సారాదుకాణములను తెరిచి కుండ నాజ్ఞాపించుటకు సమ్మతించిరి. హిందూదేశ చక్రవర్తిగారు వారి పరివారమును మధుపానమును మానినైచి తమ దేశీయులకు మార్గదర్శిలయిరి. అట్టితేరి, హిందూదేశమున మాత్రము ఈ మరాఠారమునుమాన్చి దేశమునుద్ధరింప దొరతనమువారి కంకణము గట్టికొనగూడదు? జిల్లా సంఘమువారు దొరతనమువారితో నివేదించుటతో తనివిపెండక, పూనాలో వలె ప్రజల కీదురభ్యాసమును గూర్చి బోధించి వారికి దానిపై విముఖుల కలుగునట్లుగా జేసి, వారి వర్తనమును సుస్మరింపవలెను. జాతీయ మోక్షము, ప్రజల చేతులయందే యున్నదని బాగుగ గ్రహించుట ముఖ్యపరము. కల్లుదుకాణములను పరిమధ్య నుంచగూడదని కీర్తనలుగ జేరరాజుగారు శాసన నిర్మాణసభలో పోరాడియు, జయము గాంచజాలక పోయిరి. శాసన నిర్మాణ సభ్యులు తిరిగి నుందు కషయమై తిర్మాన ముపపాదించి శ్రమచనలేక పనిజేయుట యవసరము.

గోదావరి కృష్ణా జిల్లాలలో భూములను పట్టమునుండి పొరకగా మార్చకుండునట్లు దొర

తనమువారిని అపుడు ఒప్పించిరిగాని, యిప్పుడు తిరిగి యా సమస్య జనుల మనములను తీవ్రముగ కలవర పరచుచున్నది. గ్రామోద్యోగియుల పరితాపభరితమును తెనుగున గూడ జిల్లా గెజిట్లో ప్రచురించినట్లుల సంఘమువారు గోరగా, యాకోరిక యంగీకరింపబడినది. నిమ్మజాతుస్థరణము కొరకై జిల్లా లో గావించబడుచున్న ప్రయత్నముల గూర్చి దొరతనమువారు గోరగా చెలియబడిచిరి. నిమ్మజాతులకు ప్రత్యేక పాఠశాలల నేర్పట చుట మూలమున, సంఘములో వాదాంతి యుత్తేజమును గాంచలేదు. దొరతనమువారును స్థానిక సభలవారును నడుపుచున్న పాఠశాలలో పంచములను స్వేచ్ఛగా జేర్చికొన్న గాని, అసపర్శులు స్పర్శులు గారని సంఘమువారు చెలియజేసిరి. ఇప్పుడు పంచములకు గావలసినది సంఘగౌరవము. ఆ గౌరవము, మనము వారిని దూరముగనుంచి వారికి ప్రత్యేక పాఠశాలల నేర్పటమంతవరకు, వారికి లభించుట దుర్లభము. జిల్లా సంఘమువారు పంచముల కొకపాఠశాల ను నడుపుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఇదిచాలదు. సంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద జిల్లాలో పలుతావులయందు, పాఠశాలల నేర్పటవి విద్యాదానము జేసియు, తాము స్థాపించు పాఠశాలల యందైనను తాము సూచించిన సలహాలను ఆచరింపజేసి, దొరతనమువారు గూడ వీరి మార్గ మవలంబింతురు. స్వయంసాహాయ్యము విషయమున, ఈ కార్యము ప్రధానస్థాన ముక్రమించును. రామచంద్రపురం డిస్ట్రిక్టు మన సబు కోర్టును కాకినాడలో నుంచుటచే ప్రజలకు గల ఇబ్బందుల నివేదించి, కార్యసాఫల్యత గాంచిరి. గోదావరిజిల్లాకు ఆయకట్టు పటములను ముద్రింపించి నపుడు, వాటి ప్రతులను ప్రజల కమ్ముటకు సిద్ధముగ నున్న వాయని ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నించగా, ప్రతులను విక్రయించుట కేర్పాటుల గావించలేదనియు, ప్రతులు నిలువ యుండినయెడల తగిన కారణమును చూపించినవారికి వాటిని విక్రయించుటకు అభ్యంతరము లేదనియు ప్రభుత్వము వారు జవాబిచ్చిరి. ఈ ప్రత్యుత్తర మేమాత్రము తృప్తికరముగ నుండలేదు. ఆయకట్టు పటముల ప్రతులను రయితుల కిచ్చుటచే, అనేక కష్టములు నివారణ యగుట నిశ్చయము. రెండవ పంటకు నీటి సప్లయని గూర్చి చిత్తునిబంధనలను ముందుగ గెజిట్లో దేశభాషయందు ప్రచురించుట యవసరమని తెలియజేయగా, అందుకు దొరతనము వారు సమ్మతించిరి. ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటులో గూడ తక్కిన దొరతనపు శాఖలందువలెనే, వ్యవసాయ సంబంధముగ అట్లకు జవాబు నీయవలసినదని గోరగా, అటుల జరిగింపవలయునని, దొరతనమువారు పట్టికువర్చు శాఖోద్యోగులకు నుత్తరువుల బంపిరి. జిల్లాబోర్డుల సభ్యుల యెత్తికలో పేరుతో గాక, హోదాతో సభ్యులను నెన్నికొనుటచే, ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యమునకే భంగము కలుగుట విదితము. అట్టి యసభ్యులను దొలగించమని గోరగా, దొరతనమువారు సమ్మతించిరి. మంచి నీటి సమపాయముల నభివృద్ధిజేయుటకుగాను, గ్రామములలో నూత్నలను త్రవ్వటకు దొరతనమువారు బోర్డులకు సాయముజేయుచున్నారు. కాని నూత్నిని తోతుగా త్రవ్వక, పీల్చి గోడ నెత్తుగ గట్టి కొల్లను సరిపుచ్చుటచే, ప్రజలకు లాభము గలుగుటలేదు. ద్రవ్యము వ్యర్థమగుచున్నది. తాలూకాబోర్డులవారు ఆయా గ్రామములవారి కీ పనుల నప్పగించినచో, ప్రజలు అత్యుత్సాహముతో పనుల నెరవేర్చురు. గ్రామస్థులకు తమ పనులను తాము స్వయముగ నిర్వహించుట కవకాశ మేర్పడును. ఇట్టి పనులలో జేరు

టకు బాంబాయి దొరతనమువారు ప్రజలకు కడు ప్రోత్సాహ మిచ్చుచున్నారు. మదరాసు ప్రభుత్వమువారు కూడ ఈ మార్గ మవలంబించుటచే ప్రజోపయోగ మెక్కుడుగను. కాకినాడ టవును పాలు తగాదాలను గురించి రావుబహద్దూరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తిగారి పంచాయతీ యంగీకరించునట్లుల గోదావరిజిల్లా సంఘము వారును, రావుబహద్దూరు వైడ్య వెంకట చలకతి గారును ఒప్పికొని వివాదలను పరిష్కరించుకొనుట సమంజసముగ నున్నది. మొత్తముమీద సంఘసభలు 8 జరిగెను.

దొరతనమువారికి ప్రజల కష్టనివృత్తియందు నివేదించుటకు శ్రమదీక్షింపి సంఘమువారు పని చేయుచున్నట్లుల నివేదికము వలన తెలుతెల్లమగుచున్నది. కాని దేశీయులలో స్వయంకృషిని పురికొల్పుటకును, యన్నతాశయములను వీరి యెదుట నుంచి వీరికి ప్రబోధము గావించుటకును, నివేదికమును జూచిన సంఘమువారు గావించిన ప్రయత్నములు విశేషముగ గాన్పించవు. స్వదేశోద్యమము, ఆంధ్రోద్యమము, స్వదేశీపాలనోద్యమము మొదలగు మహాద్యమములను గూర్చి ప్రజలకు బోధించుటకు తగిన ప్రయత్నముల గావించుట యవసరము. గ్రామసంఘములు, తాలూకా సంఘము లెన్నిగలవ్రా, యవి ఏయే పనుల గావించినవ్రా, వాటిచే బరుల జరిపించుట కయి జిల్లాసంఘమువా రెక్కికృషి గావించిరో చెలియలేదు. గ్రామసంఘములు ప్రతి గ్రామమునం నున్నవించి, జిల్లా సంఘ యాజమాన్యము క్రింద రాజకీయాందోళనము నలుపుచున్న గాని, జిల్లాసంఘముల ప్రయోజనము నుచ్ఛక్తముగాదు. సంఘమునకు సంచార కార్యదర్శి జూలై 23 వ తేది నుండియు నియమింపబడినదియు తృప్తికరముగ బరితేరియుండెనయు తెలుపబడినది. ఈ నివేదికముతోగూడ సంచార కార్యదర్శిగారు రాజకీయాభివృద్ధికై గావించిన కార్యక్రమమును తెలియబరచు నివేదికమును గూడ ప్రచురించిన సమంజసముగ నుండెడిది. ఈ వత్సరమున నిరుటికన్న వెక్కువ పట్టుదలతో బనిచేసి, జిల్లా సంఘము వారు దేశ సేవజేయుదురని విశ్వసించుచున్నారము.

సంగ్రహము

జర్నలి

తా నొకటి దలచిన వైవ మొకటి దలచును గదా! జర్నలులు రుష్యాతో ప్రత్యేకసంధి జేసికొన విశ్వప్రయత్నముల గావించియు, విఫలులయిరి. పరిష్కరకారణముచేతను ప్రత్యేకసంధి సూచిన యాశ చేతను రుష్యులు సంగ్రామము జూలించిన సమయమున జర్నలులు తమ సైన్యములను పశ్చిమరంగమునకు గొనివచ్చినచో, నేమి జరిగి యుండెడిదో యూహింపజాలము. కాని, అట్టి విశత్తు సంభవింపలేదు. రుష్యులు యవస్థానంద నమును తీవ్రముగ నారంభించినారు. అమెరికను సైన్యము పశ్చిమరంగమున కరుదెంచిది. శిట్టి సిక్కితో జర్నలులు ఏ రంగమునందును తమ బలములను కేంద్రీకృతము జేయ వీలులేదు. దొరలే శిట్టి యవకాశమును బోగొట్టికొనినారు. అందుచే సంగ్రామము కొంతకాలము జరిగినను, జర్నలు విజయము మిక్కిలయని తేలుచున్నది. అంతగ్రాములచే, మిత్రమండలి రాక పోకలను పూర్తిగ నాపలేకపోయిరి. మిత్రమండలి వారి కాహరణదాగములకు గలప్రలేను. విమాన దండయాత్రలచే కొలదిగ నష్టములు జరుగుచున్నను, సంగ్రామ పూర్వహమును భేదించజాలకున్నది. పరిస్థితు

లన్నియు జర్మను ప్రజలకు గూడ మెల్ల మెల్ల గ
గోచర మగుటచే ప్రజలలో య శాంతి
హెచ్చింది. దొరతనపువారి నిరంకుశ చర్యలు
కరతలామలకము లయినవి. ఛాన్సలరుగారు
బెత్ మెన్ హాల్వెగ్సుగారు జయించిన దేశములను
తమ వశము జేసికొనుట కాయత్తపడుచుండుట
ప్రజలకు రుచింపలేదు. జర్మను ప్రజలలో గూడ
స్వాతంత్ర్య వాంఛలు మొలకెత్తినవి. ఇదివరకు
ప్రజలు రాజకీయ సంస్కరణములను గోరుచు
న్నను, యుద్ధానంతరమున యాలోచించెద మని
నుడివిన కైజరు చక్రవర్తిగారు "ప్రజలయందలి
కలవర తీవ్రతను గమనించి, వెంటనే ప్రమాలో
సార్వజనిక నియోజన స్వాతంత్ర్యము నొగడమని
వాగ్దానము జేసిరి. స్వాతంత్ర్య నిర్వహణమునకై
కత్తిగట్టిన మిత్రమండలివారి దీక్ష కొంతవరకు నెర
వేరినది స్వాతంత్ర్యాభిలాషియుగు జర్మనీలో నిక
సంధి త్వరలో జరుగవచ్చును. కాని జర్మనీలో
ప్రజలను ఆధిక్యత నశించిన గాని, జర్మనీకి
స్వాతంత్ర్య మబ్బదు. హాల్ వెగ్సుగారు రాజీనామా
యిచ్చివారు. వారి స్థానమును డాక్టరు మైశెలి
సుగా రాక్రమించివారు. వీరిదివరకు ప్రఖ్యాత
పురషులు గారు. అందుచే వీరిచర్య లెటులుండు
నో యూహింప వీలులేదు.

రుష్యారంగము

రుష్యారంగము సంచలము జూపుచున్నది.
బాసులాఫ్ గారి నాయకత్వము క్రింద రుష్యులు
పర్షియాలో యవస్థాంధన మారంభించి జయ
ము గాంచుచున్నారు. కోనుకీ గ్రామమును
యించి నీప్టరునదికై వెడలివారు. కాన్ లాఫ్
రి నైస్యము హాల్జి గ్రామమును బట్టుకొనినది.
గ్రామపతనము చాల ముఖ్యమయినది. లెంబర్గ్
న బోవురయిలుమార్గముల కిది కూడలిస్థానము.
రంగమున అప్రియా సేనలకు ప్రధానస్థానముగు
బుల్బుస్ తనమునుగూడ స్వాధీనపరచికొనిరి. జర్మ
ను లీ పత్తనమును అతి కష్టమునై రుష్యులనుండి
తిరిగి స్వాధీనపరచికొనిరి గాని, రుష్యులు మె
టనే జర్మనుల నక్కడనుండి తరిమివైచిరి నేటి
తంతీవార్త దెలుపుచున్నది. హాల్జి, స్టాన్లుకట్ట
ణముల రయిలు మార్గమధ్యమందు జేజుపోములను
గ్రామము రుష్యావారి స్వాధీనమగుటచే, ఆ ప్రాం
తముల వారికి స్వేచ్ఛావిహీనున కవకాశము
గలిగినది. కాని రుష్యుల యవస్థాంధన మేతీరున
విజృంభించునో చెప్పజాలము. ఏలనన, నీప్టరునది
యనేక శాఖలలో ప్రవహించుచుండుటచే, రక్షణ
వద్దతుల నవలంబించు శత్రువులకు వీలైకొను
గలవు అయినను బ్రుసులాఫ్ తగినశక్తియున్నగాని,
యిట్టి సాహసమున కొడబడడు. హాలీనా, స్ట్రీజి
గ్రామములు గూడ వదలివెట్టబడివి.

వర్షియరంగము

వర్షియరంగమున విశేష మార్పులు లేవు.
ఏయిను సోమునదుల మధ్య జర్మనులకు కొంత
విజయము గలిగినను, జర్మనులు బట్టుకొనిన ప్రదేశ
శము ఫ్రెంచివారిచే చాలభాగము తిరిగి వశము
జేసికొనబడెను. ఈ మధ్య బెల్జియములో ఈసరు
నదీతీరమున జర్మనులకు విజయము గలిగినది. ఆ
ప్రదేశమున ఆంగ్ల సైన్యము తగిన రక్షణ సాధన
ముల నుపయోగించలేదు. అందుచే 1400 గజ
ముల పొడుగున 600 గజముల వెడల్పుగల ప్రదేశ
శమును జర్మను లాక్రమింపగలిగిరి. కాని యీ
విజయముచే అంత్యవిజయమందు ఇందుచే మార్పు
గాబోవునది లేదు. జర్మనుల యాతురత మాత్రము
యందుచే వ్యక్త మగుచున్నది. మేగుగారి సామ
గ్ధ్యమును మెచ్చికొని "లెట్ ఆఫ్ ది ఫిల్" అను బిరు
దొసంగబడెను.

సముద్రము

అంతర్గాముల యుద్ధవ్రవము నానాటికి తగ్గు
చున్నట్లు సూచనలు గాన్పించుచున్నవి. బ్రిటీషు
తీరములకు గడచినవారములో 2598 నౌక లరు
దెంచినవి. 2798 నౌక లీతీరమునుండి ప్రయా
ణమై వెడలినవి. ఇందుచే సమద్రాధిపత్యము
ఆంగ్లేయులకు నిలచియుండుట స్పష్టమగుచున్నది.
జర్మనుల క్షీణతయు, ఆంగ్లేయుల ప్రవృత్తియు
సువ్యక్తమయినవి.

బ్రాహ్మణేతర విద్యార్థులలో కలవరము.

క్రైస్తవ కళాశాలవారు బ్రాహ్మణేతర
విద్యార్థుల నిమిత్తము కేత్ నెనుకలను భోజన
శాల నేర్పాటు గావించియున్నారు. దీని నిర్మా
ణార్థమై బ్రాహ్మణేతర ప్రజలు యధికముగ సహాయము
గావించిరి తెలిసెడిది. ఈ భవనమునందు
నాయుడులే యెక్కుడు సంఖ్యగ నున్నారు. వీరు
దీపావళి, గణపతి యుత్సవములలో పండుగ జేసి
కొని దైవపూజ గావించెదరు. హిందువుల యాచారమున,
నడవడికలను వీరు విడనాడక హిందూ
ధర్మమునే యనుష్ఠించుచుండుట స్వాభావికము
విద్యార్థుల జాతిమత నిబంధనలతో కళాశాలవా
రింతవరకును జోక్యమును కలిగించుకొనక, మెలగు
చున్నారు. అందుచే విద్యార్థులును సుఖముగ
కాలము గడుపుచున్నారు.

ఇటులుండగ కళాశాలాధికారులు లేనిపోని
కలవరమును యీ విద్యార్థులలో కలిగించిరి,
సంగతులను గుర్రెటిగిర యొక యువవిలేఖరి విషయమై
వ్రాసిన యుత్తరమును సెన్నటిదినమున ప్రచురించినారము.
ఆ జాబులో "ఈ సంవత్సరము కళాశాలాధికారులు క్రైస్తవ విద్యార్థుల
దెచ్చి యీ హిందూ భోజనశాలయందు విద్యార్థులు
వలదని మొఱివీసినను, తమ తలిదండ్రుల యాజ్ఞను
బొందువలెనను నిలుపుడని వేమకొని నను, నయమున
భయమున నా హిందూ విద్యార్థుల సమ్మతి నైకొంటిమని
మనస్సును సమాధాన వలచుకొని నిర్బాధనచే క్రైస్తవుల నా
హిందూ విద్యార్థుల గదులయందు దూర్చుచున్నారు.
బ్రాహ్మణేతర హిందూజనుల ధన సహాయంబున
నిర్మింపబడి, యా బాలరకట తేట తెల్లముగా
తెలుపబడి నటువంటి ఈ భోజనశాలయందు
క్రైస్తవుల దెచ్చి, హిందూవిద్యార్థులు వలదని
మొఱివీసినను నిర్బంధముచే బ్రవేశింప చేయు
సాధికారుల కార్య మొరవల కుచితమో ధనసాహాయ్యము
జేసిన బ్రాహ్మణేతర హిందూ జనులును తమ పుత్రులనందు
వసింపజేయుచున్న తల్లిదండ్రులును, నివసింపజేయు
గిలుగు పెద్దలును విచారింపవలసి యున్నదని" వ్రాయబడినది.
ఈ వృత్తాంతము సత్యమయినచో కళాశాలాధికారుల
చర్య తృప్తికరముగ గాన్పించదు. హిందువుల జాతి
మత విధులలో తాము జోక్యము కలిగించి కొని,
వాటిని భంగపఱచుటచే హిందూసంఘమున కలవరము
జనించుట నిశ్చయము. తలిదండ్రుల యనుమతిలేకుండ,
తా మిట్టి నిర్బంధ కార్యములకు దిగుట కళాశాలాధ్యక్షుల
గౌరవమునకు పాడిగాదు. ఎన్నడులేని క్రొత్త మార్గము
నవలంబించుట కై యవసర మేర్పడెను? ఒకవేళ
బ్రాహ్మణేతరుల లాభముకొరకై ప్రచురింపబడుచున్న
వనికలుకు జప్తిమొదలగు పత్రికలలో, జాతిభేదము
నిర్మూలించి బ్రాహ్మణాధిక్యత బడద్రోయవలయునని
గాని పించు లేఖలను గాంచి, కళాశాలాధ్యక్షులు
మోసపోయిరా? అంత మాత్రముచే బ్రాహ్మణేతరులలో జాతిమత

నియమములు నశించినవనివీయాహించి యుండిరా?
అటులయినచో, కళాశాలాధ్యక్షులు పొరబడిరిని
జెప్పవచ్చును. నిర్బంధకార్యములచే జాతి నియమముల
ద్రోసి నైతుమను నూహ కేవలము దుర్భుధు. విద్యార్థులను,
వారి తలిదండ్రులను ఒప్పించి, యిట్టి పని గావించినచో,
సహేతుకముగ గనుపడును. హిందువులు మత విషయములో
నిర్బంధము గలిగినదనితోచిన, సహించి యూరకుండరు.
అందుచేతనే, దొరతనమువారు గూడ మత విషయములలో
జోక్యము కలుగ జేసికొనక, తాటస్థముచు నహించి
శాంతిని నెలకొల్పుచున్నారు. అట్టి సత్యమును మఱచి
కళాశాలాధికారులు ప్రవర్తించినచో, కళాశాలా
గౌరవమునకు భంగము వాల్చును. హిందువులందరును,
బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర విభేదముల మఱచి, తమ
దృఢాభిప్రాయములను కళాశాలాధికారులకు దెలిపి,
విద్యార్థుల కష్టములను నివారించుట యత్యవసరమని
దెలుపుచున్నారు.

నేటి వాతావరణస్థితి:--రాజధాని దక్షిణభాగమున
వాముభారము వృద్ధిమైనది. ఉత్తరస్కాంతులందును
బంగాళ దేశమునందును తగ్గినది. ఇతర ప్రదేశములందు
వాముభారమున మాన్పులేదు. ఈ మాన్పులవలన
రాజధానియందును, పశ్చిమతీరము నందును
వాతావరణమున సుస్థితియేర్పడినది. రాజధానియందు
వామువు పశ్చిమముఖముగ వైసను వాయువుముఖముగ
వైసను వీచుచున్నది. బంగాళాఖాతమునందును మాత్రము
దక్షిణముగ వైసను వైపుతీరిక వైసను వీచుచున్నది.
వామువులందు అంత స్క్రమింపలేకపోయినను,
వామువలె క్రమముగా వృద్ధియగునట్లు తోచుచున్నది.
ఈ ముదమునకొన్ని పోట్ల మహావామువులు
చెలరేపని తెలియవచ్చిరి. ఉత్తరస్కాంతులందు
తక్కువ ఇతర ప్రదేశములందు మధ్యస్థము
సాధారణ స్థితికంటె తక్కువగా నె నున్నది.
కూర్పుతీరమునందు పగటియుష్ణము
సాధారణస్థితి కంటె తక్కువగా నున్నది.
ఇతర ప్రదేశములందు దంతగా మాన్పులేదు
దక్షిణములందు రాత్రియుష్ణము తక్కువగా
నున్నది. మధ్యమున మాత్రము గత 24 గంటలలో
98 (ఫా) డిగ్రీలు తివరనా పల్లెలో 96 డిగ్రీలు
ఉష్ణమయినది. ఇతర జిల్లాలలో 94 డిగ్రీల
తక్కువగా ఉష్ణమైదు. చెన్నై తీరమునందు
వాము ముదలమున వార్షిక తక్కువగానూ,
కొట్టకమునం దెక్కువగా నున్నది. పశ్చిమ
తీరమునందును కర్ణాటకమునందును అంతగా
మేఘములు లేవు. పశ్చిమతీరమునందును,
మైసూరునందును దక్షిణములందును సామాన్యమైన
వర్షము కురిసినది. బొంబాయి తీరమునందు
కార్యవృత్తి ప్రాంతమున 2 అంగుళములు
ఉత్తరస్కాంతులలో బందరు ప్రాంతమున 1 1/2
అంగుళములు కురిచినది. ఇదియు ఎక్కువ
వర్షముగల స్థలములు.

కృష్ణా మండలసభ.

25-వ కృష్ణామండలసభ గుడివాడయందు జరిగి,
సంవత్సర వైకాంతునను, సభ తాలూకు జమాఖర్చు
తెక్కలు ఆడిట్ కాబడినను, వాస్తవ తికలయందు
బహిష్కరము కాక పోవుట చాలశోచనీయము.
కళాశాఖకులకు అన్వయిల్లిగోపాలకృష్ణయ్యగారు
తమదీని ఇంతటవైసను నెరవేర్చెదరని
నమ్ముచున్నాను.---ప్రతినిధి

ఆంధ్ర మహాసభ.

"ఆంధ్రమహాసభ కార్యదర్శులలో ఒక కార్యదర్శి
గాను మా గ్రామమునకు ఆంధ్రమహాసభకు చందా
ప్రొగు చేయుటకు వచ్చి నావద్ద చందాపుస్తక మిచ్చి
ముందు రెడ్డు మహాసభ జరుగబోవుచున్నది.
కావున చందా చూచివేయుము అని నుడివినారు"
అని ఒక రెడ్డిగారు నాతో చెప్పిరి. చూచి
తిరిగి మా స్నేహితి కృత్రిమదేశాభిమాన లాఠిరింప
స్వాధ్యాయ మెంత గాఢముగ నున్నచో అనగా ఈ
కార్యదర్శిగారి యాజ్ఞేశ్యము రెడ్డునకు గూడ
చందా నేయవలసియున్నది. కావున దీనిని
తెగించినేయుమకుటయే. దీనినిబట్టియే
కార్యదర్శులు కొందరు ఎంత శ్రమతో కార్యము
నెంచినదియు గానగును. ఇకముందైనను
ఇట్టి మహానీయులను ఉచిత కార్యచరణమునకు
నియోజించి యుద్ధయముల గౌరవమున
కావాట క్రమోదాయకము.---కళాధ్వజుని

విరోధామహాసంగ్రామము

చక్రవర్తి దంపతుల రాక - వివరములు

చక్రవర్తిగారు విచ్చేసిన ప్రదేశములందు శత్రువిమానములు బాంబులను వేయుట

కయిజరుగారు బెతుమను హాల్వెగు గారిని ప్రశంసించుట

(రైటరు ఏ.జె.సి.)

ఇంగ్లండు

చక్రవర్తి పైనికల యుద్ధాభ్యాసమును కనిపెట్టుట.

లండన్, జూలై 15:— జూలై 6 వ తేదీన చక్రవర్తి యుద్ధాభ్యాసమును జేయుచున్న ఒక శాఖను సందర్శించిరి. అవ్వోట వారు చేయమోసమును, జిత్తులమారితనమును చూచి చక్రవర్తి నిర్విణ్ణుడాయెను.

అవ్వోట బాసి చక్రవర్తి ఇంకొక రంగమునకేగి అచట జరుగు క్రొత్త పద్ధతుల యుద్ధాభ్యాసమును గాంచిరి. అచట చక్రవర్తి యుద్ధాభ్యాసమును విశీలించుచుండ తామిదిగల సందర్శించినచిన్న ప్రదేశములపై శత్రువులు బాంబులను ప్రయోగించిరిని తెలిసికొనిరి.

ఫ్రాన్సు

పెక్కు సార్లు శత్రువులు తలపడుట

శత్రువుల ప్రయత్నములన్నియు వ్యర్థమగుట.

లండన్, జూలై 14:— ఖీల్డుమాన్ లు సర్వదగ్గర హేగు గారు నేటిను ధ్యాపూ మిట్టు ప్రకటించుచున్నార:— ఫ్రాన్సు గుండులతో సమర మొనర్చిపడవ లాంబాబ్బుడైదుకు దక్షిణముగ నున్న మాస్టాములను గతరాత్రి శత్రువులు ముట్టడించిరి. కాని పరాజితులైరి. హాగ్ లోర్డుకు ప్రాగ్విక్కునను, వార్మిట్టుకు పడమరగను, టిఫ్టావెన్నుకు తూర్పుగను, వైరెసుకు తీరముగను శత్రువులు వ్యర్థముగ విమానదాడులను నడిపిరి.

అక్రమ ఫలముల బలపరచుకొనుట.

లండన్, జూలై 15:— పరాసు అధికారు లిటుల ప్రకటించుచున్నారు. కెప్టెన్ పిచ్చిరును ఫిరంగియుద్ధము విశేషముగ తగ్గెను. చాంపేయినులో మాంటుహేటును తుత్తరమునను, టీటనవద్దను సమరాత్రి మే మాక్రమించుకొనిన స్థలముల వశపరచుకొంటిమి.

బెరుదావళ్ళు.

ప్ర్యాగ్, జూలై 15:— రాజుగారు పశ్చిమరంగమును జూడవచ్చుపును జనరలు పిచ్చిరునుగారికి జి. సి. బి. బిరుదమును, జనరలు ప్రాంజెటు డెస్పెరీగారికి జి. సి. ఎం. జి. బిరుదము నొసగిరి.

సర్వ దగ్గసు హేగుగారిని కారించుట.

లండన్, జూలై 15:— ఖీల్డుమాన్ లు సర్వదగ్గసు హేగు గారు “వైటు అఫ్ ది థింగ్” గ నియమింపబడిరి.

తీవ్ర పోరాటము

ప్ర్యాగ్, జూలై 15:— కోర్స్ వద్ద యుద్ధము జరిగినదనియు జర్మనుల ముట్టడి పరాభూతమయ్యెననియు అధికారులు తెలుపుచున్నారు. ఈరంగమున సనేక స్థలములలో తీవ్రమగు పోరాటము జరిగెను.

వైమానిక యుద్ధము.

లండన్, జూలై 15:— యుద్ధాప్రకారముగ నెయరు తెలవారును ఫిరంగులకాల్చిరి. గురువారము నాటిరాత్రియు శుక్రవారమునాడును మావిమానములు శత్రువులవూడ విజయవంతముగ సనేక పర్యాయములు బాంబులవేసెను. ఆ దినములయందు జరిగిన పోరాటమున రివిమానముల నెలగుల్పితిమి. పదింటిని క్రిందికి తోమివైచితిమి. మావిమానము లేడు కనిపించకున్నవిని బ్రిటిషువారు తెలిపిరి.

ఆస్ట్రేలియావారు ఆంగ్లదళములను అభినందించుట

పడమటి రంగమున గాంచిన విజయములకు ఆంగ్ల సేనలను అభినందించుచు ఆస్ట్రేలియా రాజప్రతినిధి గారొక తంబివార్తను వార్తాపత్రములగు గారి కంపెనీ. దానిని హేగు గారు ప్రకటించిరి. అందలి సంగతులు క్రిందముద్రితములు:— పరాసు రంగములోను, బెల్జియములోనులభించుచున్న జయమును జూచి ఆస్ట్రేలియా వారందరూ ఈ పొంతు గుచు చున్నారు. ఆస్ట్రేలియా వైద్యములు ఈజయమునకు భాగస్థులగుటచే ఆస్ట్రేలియా వారి కెంతయు ఉత్సాహముగ నున్నది. అన్తానికి లాంగు గారిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి:— రాజప్రతినిధిగారు హృదయ పూర్వముగ నంపిన తంబివార్తకు వైనిక సభవారందరికిని తమ కృతజ్ఞతను తెలియజేసిరి.

పరస్పర ఫిరంగియుద్ధము.

లండన్, జూలై 16:— నేటిరాత్రి ఎఫ్. ఎం. సర్వదగ్గసు హేగు గారిటుల జెప్పిరి. ఆరెంజియోను లైటు చెయిటి, నియోపోర్టు ప్రాంతములలో పరస్పర ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. శుక్రవారమునాటి రాత్రి మావిమానములు ముఖ్యములైన నాలుగు రెండుల్నే ప్రేమనుమిద బాంబుల వేసెను. ఒక జర్మను విశ్రామ కిబిరముమిదను వైమానికాశయముమిదను మందు కొట్టుమిదను గూడ బాంబులు విసరితిమి. శుక్రవారమునాడు పిశుగులనగ్గము కరియుచున్న శత్రువులు బాగుగ ఫిరంగియుద్ధము నొనరించిరి. మేము మాడు జర్మనులౌక్రముల నెలగుల్పితిమి. కెండి టిని క్రిందికి తోమివైచితిమి. మావిమానములు రి కనిపించకున్నవి.

పరాసువారి ఇటీవలి ప్రకటనలు.

లండన్, జూలై 15:— పరాసువారు నేటిను ధ్యాపూ మిట్టు ప్రకటించు చున్నారు:— ఫిరంగులని కాల్చినపడవ శత్రువుల నేకమారులుపోమి, ఎయిరువ్యధి అకస్మికపు యుద్ధములనుజేసిరి. అష్టిమాంటును పడమరగ నెంట్లు క్వింబెక్తు ఆగ్నేయ శత్రువులు తలపడెను శత్రుస్థి బాల్లలచే వారిప్రయత్నములను చల్లార్చితిమి కాల్చెరికి దక్షిణముగనన్ని మాచ్చి స్థానములపై శత్రువులు వేర్వేరుగతలపడిరి. కాని తీవ్రముగ వారితోపోరి వారిని పరాజితులుగ నొనర్చితిమి.

పరాసువారి జయవంతమగు దాడి

గత రాత్రి జనరలు హేగుగారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.— పాంజె-లెన్-క్రొయి సెల్సుకు వాయవ్యమున శత్రువులు దాడి నల్ప వానినన్నిటిని ప్రతిహతము జేసితిమి. ఆర్మిటరిసు దగ్గర కూడ శత్రువుల దాడులను ప్రతిహతము జేసితిమి. ఓప్పిదగ్గర జయవంతమగు దాడి నల్పితిమి.

యూరప్

సాంఘిక వాదుల సమావేశము.

వెట్రోగ్రాదు వైసికులు సభను సమావేశము జేయుట. స్టావ్ హోము, జూలై 15:— ఆగస్టు 15 వ తేదీన స్టావ్ హోములో అంతర్జాతీయ సాంఘిక వాదుల సభను వెట్రోగ్రాదు వైసికులు జరిపెదరు.

గెలిషియను ప్రజలు పట్టణములను

విడనాడి పరుగెత్తుట

లండన్ జూలై 16:— 1914 సం॥ జరిగినట్లు గెలిషియా ప్రజలు భయకంపితై ఆస్ట్రీయా దేశపు అంతర్భాగములోనికి పారిపోవు చున్నారని రోమునుండి తంబివార్తలు తెలుపుచున్నవి. దొలీనా, ప్లిట్జ్ పట్టణములలో ప్రజలెవ్వరును లేరు.

రషియనులు మరింత ఎక్కువగ శత్రుస్థానములను

యుద్ధసామగ్రిని నైకొనుట.

లండన్, జూలై 13:— రషియను వాయువాగ్ర లిట్టు ప్రకటించుచున్నవి:— బుఖారమునాటి యుద్ధమున 10 మంది ఉద్యోగస్థులను, 850 వైసికులను, 15 పెద్ద ఖింగులను, 110 మరఫిరంగులను మాస్కోదీనును చేసికొంటిమి. పట్టువడినవారిలో చాలమంది జర్మనులు కలరు. రషియను లింకను ముందుకు పోవుచునే యున్నాడు.

శత్రువులు కొండ ప్రదేశములనుండి

వెడలగొట్టుటకుట

వెట్రోగ్రాదు, జూలై 14:— లోమ్నిట్టాదగ్గర యుద్ధము తి దారుణముగ జరిగింది. ఈ యుద్ధముందు రషియనులు విజయములైరి. కొండ క్రింది ప్రదేశములలో చొరబడి కొండ ప్రదేశములగు కూడ వశపరచుకొనిరి. కాల్మె జుకు ఈశాన్యముగ నున్న కొండలనుండి కూడ శత్రువులు తలచుబడిరి. దొలీనాకు ఆగ్నేయముగనున్న వెరిక్కో స్కార్వగ నున్న లోమ్నిట్టానిని రషియనులు తమస్వాధీనములో నుంచుకొనిరి

రషియనులకు విస్తారముగ జయములు కలుగుట

వందలకొలది శత్రువులను వశపరచుకొనుట.

లండన్, జూలై 10:— రషియను అధికారుల వాయువాగ్ర లిట్టు ప్రకటించుచున్నవి:— దొలీనా దియానీ నొపకారణ ముఖమున కాలుజుకు ఆగ్నేయముగ శత్రువులు మాతో తలపడిరి. కాని వారిని ప్రతియుద్ధయంతును పరాజితులుగ జేసితిమి. 16 గురు ఉద్యోగస్థులు, 600 వైసికులు మాతో జక్కిరి. లోజ్జియాని ప్రదేశముందు అతి మొండిగ సమర మొనర్చి ఆస్ట్రీయనులను స్థాన్త్రపులను గావించి మేమునుండి వైసికులకు, కొన్ని ఫిరంగులను మాస్కోదీను జేసికొంటిమి. వెరిక్కో స్కార్వ వాటి లోమ్నిట్టా నదిదగ్గర శత్రువులు యములను ముట్టడించి సమర మొనర్చుచున్నారు. లోమ్నిట్టాదగ్గర యములను పారదోలుటకు శత్రువులు ప్రబల ప్రయత్నములను గావించుచున్నారు. క్షణములు విస్తారము కరియుటచే లోమ్నిట్టా, కిట్టగు నదులు వడలై పారుచు చుట్టుప్రక్కలనున్న ప్రదేశములను ముంచెత్తుచున్నవి. శత్రువులు ఈ ప్రవాహమును ఆపుటకు విశ్వప్రయత్నములను నల్పించుచున్నారు.

కలూనాకు కై పోరుట.

వెట్రోగ్రాదు జూలై 15:— సాయుధ బండ్లతోను, మోటారుబండ్లతోను, 11వ తేదీన కలూనాకు నిమిత్తము ప్రతియుద్ధమునల్పి ఆవత్తమును మరల జక్కములకు తమ స్వాధీనము జేసికొనిరి. ఇండ్లలో భయంకరముగ రషియనులు శత్రువులతో పోరి వారిని మరల పట్టణమునుండి వెడలగొట్టిరి. ప్రేలెడు గుండ్రుల జక్కములు ప్రయోగించిరి. రషియనులు కొంతవంది శత్రువులను బండిలుగ నొనర్చిరి.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టు పైనికాధికారమును

పై కనిపినవారు ఇచ్చుట

అలహాబాదు జూలై 15:— ఈజిప్టులో నున్న సేనల కధికారిగ జనరలు ఆలెక్ బి గారిని నియోగించు సందర్భమున కెయిరోలోనున్న కయిసీరు ప్రతికా విలేఖకుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— క్రొత్తగ నియమించబడిన సర్వసేనాధిపతికి తనపూర్వపు నేనాధిపతులకున్న అధికార ముండబాలదు. దేశముయొక్క మంచిచెడ్డలను బాగుగ నెరిగినట్టియు రాజధానికందు పైనికాధికారమున అగ్రగణ్యుడుగ నున్నటి కంటియు విశేష పరిజ్ఞానము గల సర్ రెజిస్ట్రా విక్ గేటు గారికంటి పైని కోర్కోరి యుండెనేని ఈజిప్టు పైనికాధికారమును కెట్టి కొంతయు నుండ బాలదు. ఈజిప్టులో యుద్ధ భయమునకు కూడ అరకాళ ముండదు. కెయిరో నుండి ఈజిప్టు యుద్ధ సేనను వేరొక చోటుకు మార్చిరి. కాన యుద్ధ కార్యముల గురించి యోచించుటకు ప్రత్యేకముగ సర్వసేనానికి సాగ్యపడదు. అన్తానంజేసి పైనికాధికారమును ఇచ్చరికి పంచివెట్టినచో సాగ్యముగ నుండునని కొంతవంది యధికారు లనుకొనుచున్నారు. బ్రిటిషు వైద్యముల యందు ప్రధాన నాయకుడుగ నున్న మో కమిషనరు గారు ఈజిప్టులో నున్న వైద్యుల కధికారిగ నుండెదరు. జనరలు ఆలెక్ బి గారు ఈజిప్టు యుద్ధ సేనాధిపతిగ నియోగించ బడెదరు. ఈ పనినుండే వారికి సంపూర్ణముగ పని కలిగి యుండును. వారి కెట్టి తిటికయు గూడ నుండదు.

బెలియము

బెలియం రక్షక సాధనములను
శ్రీమత్తులు ముట్టించుట.
లండన్, జూలై 14:—ప్రీక్స్టేట్లు ప్రదేశమున
శ్రీమత్తు లభిక్షకముగ క్రిందగలతో తగులపెట్టిరి. బెలియం
నుల రాకపోకలకు వీలులేకుండగ వారి మార్గములన్నిటిని అతి
ధయంకరముగ పట్టులతో గట్టిపెట్టినది. బెలియం పత్రికలు
ప్రకటించినవి.

శ్రీమత్తు లభిక్షకముగ ప్రేలుట
లండన్, జూలై 14:—ప్రీక్స్టేట్లు ప్రేలు, వారా
వార్లు మధ్య క్రిందగల లభిక్షకముగ ప్రేలుచున్నవని జగ్గము
వాయువాస్త్రము ప్రకటించుచున్నది.

జర్మనీ.
కెయిజరు ముఖ్యమైనకొన్ని మార్పులను
ప్రకటించుట

ఆమ్స్టర్డం, జూలై 13:—ప్రజా ప్రభుత్వ వారు
లాండ్లోనమున కనుగుణ్యముగ కొన్ని మార్పులను కెయిజరు
గాను ప్రకటించిరి. ఇదిగదా యజ్ఞానంతరమున గాని ఎట్టి
మార్పులను జేయగూడదని తీర్మానించిన కెయిజరు చక్రవర్తి
గాను నేను తమ నిర్ణయాభిప్రాయమును మార్చుకొని కొంత
ఎన్నిక, పద్ధతుల ననుసరించి నియోజకములు జరుగునట్లు నీకా
లములో 'ప్రతిపక్షము' సభవారి కొక ఎన్నిక చట్ట
మును సమర్పించుట ఆహ్వానించిరి. సంగిని సమకూర్చుటకు
గాను జర్మను ప్రభుత్వము వారు ప్రజాప్రభుత్వవాదుల యాం
దోళనమును తామే స్వయమున ఆమోదించుచున్నారని
హాటంకు వాదనకొనుచున్నారు.

జర్మను ప్రభుత్వముయొక్క దుస్థితి.
లండన్, జూలై 12:—రిచిస్ట్రారుసభలో 4 కక్షీవా
దులు సంధిసమస్య కీయకొనుట లేదని స్పష్టమగుచుండి, జూ
రిచ్ నుండి తొలివార్డులు వచ్చుచున్నవి. మంగళవారమునాడు
ప్రభుత్వమువారు సంకటమున క్లితియందుండిరి.

రాక్షసిబాగు గనులయందు పనిచేయు కూలీలు
సమ్మెకట్టుట.

జ్యూరెచ్, జూలై 14:—రాక్షసిబాగు దొరకకుం
డుటకు ముఖ్యకారణము రాక్షసిబాగుగనులయందు పనిచేయు
కూలీలు సమ్మెకట్టుట యని రిచిస్ట్రారు సభలో హార్ హెల్లు
గాను తెలియజేసిరి.

చీనా
రషియా ముగియవగమువారు పికింగులో
ప్రవేశించుట.

అట్టో జర్మనులు కష్టములు కలిగించుట.
పికింగు, జూలై 16:—ప్రధానమంత్రి యొచ్చి బాంబు
గాను, మరొకరినూ హత్రుకరమువారు పికింగుకు విచ్చేసిరి.
జర్మనులపై యుద్ధము చేయువని యెఱుఱుచున్న లియాంగు
ఫిహాంగు గూడ వీరిలో నుండిరి. చీనాలో ఇటీవల జరిగిన
అల్లరులకును, రాజపరిపాలనమునకును ప్రవేశపెట్టుటకును
అట్టో జర్మనులే వాగ్దాని చీనావారు హామీవేసెదలెరి. బాం
గానుగారిని జర్మనులు లంచమిచ్చి తమస్వాధీనము చేసికొనగని
చీనావారు నిస్సంకోచముగ పలుకుచున్నారు. బాంగానుగారు
తప్పించుకొని పారిపోయినవలకు హామీవేసెదలెను. అత్యవసర
బడిరి. బాంగానుగారిని అట్టోజర్మనులో కృతజ్ఞులీ వీరి నిబంధ
నమునుండి విముక్తి చేసియుండునని చీనావారు వ్యక్తి
కరించుచున్నారు.

శ్రీమత్తులు దరసి నదివైపు తిరుగుట.
లండన్ జూలై 16:—రషియా వాయువాస్త్రము లిట్లు
తెలుపుచున్నది:—వ్యాక్ ముఖ్యముగ స్థిరమైన వ్యాక్ రణ
ముఖ్యమందు యజ్ఞానంతరమున మొదటి శ్రీమత్తులను నిరసి, దరసి
నదులవైపు పారదోలితిమి. తెచ్చెను కుత్తిరముగను, వ్యాక్కు
దక్షిణమున నున్న కొంపలనుండియు తురుష్కులవైపునను
వెడలగొట్టితిమి. రెండుచిన్న వాకలను బ్రస్పర్సనా ఆంతర్గా
ములచే ముంచితిమి. రిచిస్ట్రారు సభ దిగు వైపునవరకు చాలించ
బడినది.

దేశీయతంత్రీవార్తలు

మధ్యపరగణాల శాసనసభ

నాగపూర్, జూలై 16:—మధ్య పరగణాల శాసన
సభాసభ మూడేండ్ల క్రితము నెలకొల్పబడినది. నేను ఈ
సభ సమావేశమైనది. నియోజన స్వాతంత్ర్యము గల వారంద
రును తమ ప్రతినిధులను ఈక్రొత్త సభకు 17 వ తేదీనుండి
20-వ తేదీవరకు ఎన్నుకొనెదరు. నేటి సభయందు 49 ప్రజ్ఞ
లు చేయబడినవి. దేశమువ్యాపారములకు, పోటండులను
హామీయూలు పనిచేయును తేగూడదనియు అట్లు దొరతన
మువారి యజ్ఞ నుట్టించి హామీయూలు సంఘమునచేరినదో
తమపారంపర్య హక్కులను కోల్పోవునని దొరతనమువారు
అధికార పూర్వకముగ ఉత్తరువులు జారీచేసినమాట వాస్తవ
మేనాయనిమాట. శోశి గారును, దీక్షితులు గారును దొరతనము
వారినిద్రవ్యుంచిరి. కామయ్యగారు, ఇండియా కార్యదర్శి గారి
చ్చినప్రత్యుత్తరమును సూచించు వీరిప్రజ్ఞలకు మా స్టోక్
గారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారి పరపతిని పోగొట్టు
నట్టి సంస్కరణము లెంతోతాత్ప్రసవ్యమైనను వాటిని తలపెట్ట
గూడదు. వాటినిగురించి ఎట్టి ప్రయత్నములను జేయగూడదు
ప్రభుత్వమువారి వలన పారంపర్య హక్కుల ననుభవించు
చున్న వారందరును దొరతనమువారికి తోడ్పడవలయును.
అంతియగాని ప్రభుత్వమువారి సమ్మతిని బడయని యుద్ధ
ములుయందు ప్రవేశించకూడదు. ఇట్లు గావించినచో తమ
పారంపర్య హక్కులకు భిన్నముగ ప్రవర్తించిన వారగుదురు”
జమిందారీ చట్టముగురించి చట్టాసభ జమిందారు లం
దరును తమ యసమ్మతిని జూపుచుండుటచే ప్రభుత్వమువారి
రిపుట్టాచట్టమును గురించి ఎట్టి చర్యను జరుపని దొరతన
మువారు ప్రత్యుత్తరసందర్భమున తెలియజేసిరి.
తదనంతరము రాష్ట్రముయొక్క ఆర్థిక పత్రమును
చర్చించుటకు ప్రారంభించిరి.

సర్. పి. చటర్జీగారి మరణము.

లాహోరు జూలై 15:—కలకత్తా నగరమునకు
క్రిందట నెలలో సర్ ప్రభుత్వచంద్ర చటర్జీగారు పుట్టించిరి
వీరచట నిష్పటియదయమున స్వగృహైరన్న యదంతము
పంజాబుదేశములో గత సాయంకాలము తెలిసినవెంటనే
ఇచ్చటి ప్రజలందరును దుఃఖిసాగరంబున మునిగిరి. ఎట్టి
యద్యోగమును ఇట్టి మరణమును బడసియుండలేదు.
ఈయన స్వజనభూమిభూమి, ఆతత్ప్రదని నుదువదగుచు
గుప్రసిద్ధిగాంచిన న్యాయవాదిగను, న్యాయాధికారిగ నుండిరి.
వీరు న్యాయశాస్త్ర పదవియందును, న్యాయాధికారి వృత్తి
యందును విఖ్యాతిగాంచి సర్వజన పూజ్యులై తనరాయచం
దెను. ఈయన నందరును గురువురై భావించెడివారు.
సర్ మైకేల ఓడ్రెయరుగారు నడివినట్లు చటర్జీగారు మానవ
ధర్మవిశ్వాసముకొరకు చేర్చుకొనగలగిన వారు. పంజాబు
విశ్వవిద్యాలయమునకు వీరు రెండుమారులు వైసుచాక్ సెల్యుగ
నుండిరి. వీరు మరణమువరకు పంజాబు హిందూసభ,
సనాతన ధర్మకాశాల సంఘమునకు ఆధ్యక్షుడుగ నుండిరి.
దేశీయతా కార్యములన్నిటియందును వీరు ముందంజ వేసి న్యూ
నగరకలగ నుండిరి. ఈయన రాష్ట్రీయసభయందు పంజాబు
విశ్వవిద్యాలయపు ప్రసిద్ధిగ పనిచేసిరి. ఆ నేక వర్సలముల
క్రిందట రాజప్రతినిధి గారి సభలో అధికాసభ్యులుగ కూడ
ఈయనని చేసిరి.

పంజాబు న్యాయవాదులు న్యాయాధికారులు పిరిని పులింతుట
మా! న్యాయాధికారులు మొదట యెంచినదనందగ
గిపు కొత్త బ్యాంకును మా మహమ్మదు సాఫీగారు చటర్జీ
గారి మరణమును గురించి వగచుచు వారిగుణవానన గురిం
చి పొగడ దొడంగిరి. వారి అద్వితీయ ప్రతిభాతీత్యములను
జేయినోళ్ల పొగడినను చాలదనియు వారుచేసిన యద్యోగ
ముల గురించియు స్థాపించిరి. వీరిమరణమునకు వగచుచు
సాఫీగారు చటర్జీగారి కుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని
తెలియజేసిరి.

అట్టోగం ప్రధాన న్యాయమూర్తి ముషిర్ గారు కూడ
సాధిగాతోటికిగించి చటర్జీగారి న్యాయశాస్త్రవిజ్ఞానమును
వారినిపెత్తుటా న్యాయాధికారి కొనినూడుచు చటర్జీగారి
గుంటుంబునకు న్యాయమూర్తుల తొలిన సానుభూతిని
తెలియజేసి చటర్జీగారి నగౌరవాదు ఆసాదించి న్యాయసభా
మున చాలించిరి.

దొంగతనము:—కలకత్తా నందారామ్ నవ్ వీధియందొక
యింటియందు కులండా ఆను 25 సంవత్సరముల వయస్సుగల
హిందూస్త్రీ ఒకనాడు పనికి కుడిరి ఆ సాయంకాలమే నిమగ్న
పోవుచుండిన బిడ్డ మెవరుండి నానును దీసికొని పోలీసువారికి
దొంగకుండ పారిపోయినట్లు తెలియుచున్నది.

ఉష్ణములన చనిపోవుట:—పంజాబు ప్రధానన్యాయ
సభాసమున జులై 8 సంవత్సరముల క్రితమురజుట పనిచేసి
పిదప ఈ 8 సంవత్సరముల నుండి కలకత్తాలో నివసించు
చుండిన ౧౯. పి. సి. చటర్జీగారు గత ఆదివారమున కేలము
ఉష్ణముచే చచ్చిపోయినది తెలియుచున్నది.

యుద్ధ ధర్మములను శ్రమ దోల్చుచు మహారాజ రానా
గాను 7000 రూప్యములను మెప్పుపట్ట ప్రభుత్వగారికి సమ
ర్పించిరి. ఈయన ఆ ధర్మమున వందల పూర్వకముగ నందు
కొనిరి. ఈ దానభావముతో నొసంగిన ఈసొమ్మును రెడ్ క్రాసు
సహాయమునకు వినియోగింప బడును.

దొంగతనము:—బొంబాయి నగరమున నిటీవల మొక
చూడవారు రోజున కొందరు దొంగలు ఎక్కువసేతు కొద్దు
లోనున్న మార్కును కంపెనీవారి విక్రయ స్థానమున ప్రవేశ
ించి సుమారు 2 లక్షలకు వైగా విలువగల నగలను అపహా
రించిరి. గత ఆదివారము రోజు ఉదయమున మెట్రోన్ వీధి
యందున్న కమర్షియల్ బ్యాం కంపెనీవారి ధనమున దొం
గలు ప్రవేశించి కొంతసొమ్ము నపహరించిరి.

గణపతి విగ్రహము-జర్మనీ గురుకు:—‘నేను కొద్ది
దినముల క్రిందట తిరుపతికి వెళ్లితిని. కొండవైపున్న ఆంగ
డులయందు నాకు రెండు వింతవస్తువులు లభ్యమైనవి. అందు
ఒకటి ఇత్తడితో జేయబడిన గణపతి విగ్రహము; రెండవది
ఇంకొక విగ్రహము. అవి చాల పురాతనవిగ్రహము లని నేను
భ్రమపడి వానినికొని నేను యింటికిపోయి గణపతి విగ్రహ
మును పరిశీలించుచుండగా “ఇది జర్మనీలోజేయబడినది” అను
లిపి చానిపై కనబడెనని ఒక స్త్రీ మెప్పుపట్టికు వ్రాసెను.

ఒకదొంగ:—సుబోధచంద్ర రాయ అను నతడు
లక్నోనగరమున మొక పాశ్చాత్యుని మోసపుచ్చి వారి డబ్బు
లను అపహరించినపిదప అస్సాము మెప్పుపట్టికా సంపాద
కుల యొద్దనుండి 250 రూపాయలను అపహరించి అచ్చట
నండి పారిపోయి గాహానీదర్శ ఇద్దటిని మోసపుచ్చుటలో
బట్టుపడి పోలీసువారి అధీనమునందుంచబడెను. ఏదీయో
మామోపాయముచే నేను గొప్పధనికుని తనకు జామీనుగా
నుండునట్లు చేసికొని అచ్చటనుండి పారిపోయెను. అతడింకను
ఎచ్చటను పట్టుపడలేదు. ఆ దాండ్లభావన బాగుగా
మాటలాడగలడు.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు నేటునెవరువారు విశ్వ
విద్యాలయపు పట్టాలనును నిర్మించుటకు సమావేశమైరి. ఈ
విషయమై న్యాయసంబంధమైన కొన్ని యధ్యంతరములు గలవని
వైసు చాక్ సెల్యు గారు తెలియజేసిరి. తదనంతరము విషయ
ము న్యాయశాస్త్ర పీఠమువారు యభిప్రాయమున కంపబడెను.
వాస్తవము బహుగానంగి. ప్రస్తుతపు కలకత్తా విశ్వ
విద్యాలయము నిబంధనలను నిట్టి (1) హిందూదేశ రక్షకవైస్య
మునకు సంబంధించిన విశ్వవిద్యాలయపు వగమును తయారు
చేయుటకు అధికా సాంతమాత్రమును లేదు. మంగరాష్ట్రీయ
పట్టాలముల దేములు కంపెనీతోకూడ చేయుటకు కలకత్తా విశ్వ
విద్యాలయమువారికి స్వాతంత్ర్యము లేదు. (2) విశ్వవిద్యాల
యపు ధనమును విశ్వవిద్యాలయపు పట్టాలముల నేర్పరుచుటకు
వారిని హామీయింతుటకు వెచ్చించగూడదు. (3) ఇట్లు నిర్మించి
పోషించుటకుకూడ సొమ్మును కమూలుచేయకూడదు.

పూర్వపుత్తిర్యాన ముపసంహరింప బడెను. అద్వానీకి
బహుశః ఈ క్రింది తీర్మానమును స్వీకరించిరి:— నేనటు
సభాసని నెండికేటువారు సూచించిన పద్ధతుల ననుసరించి విశ్వ
విద్యాలయపు పట్టాలమును నేర్పరుచుటకు న్యాయశాస్త్రపు
టర్గియంతాము లుండుటచే నెండికే. వారి కోరిక ప్రకారము
చేయ తేనందులకు నేనెటుసభ వారంతయు చింతించుచున్నా
రు. విశ్వవిద్యాలయము వారికి అదనపు ట్రిఫికల్ భారము లేకుం
దు. నాండు పద్ధతి ననుసరించి హిందూదేశ రక్షక వైస్యమున
కు. మంగదేశపు పట్టాలయొక్క దేములు కంపెనీకి
సంబంధించిన ఒక విశ్వవిద్యాలయపు పట్టాలమును నెలకొల్పి
వలయునని నేనెటు సభవారు కోరుచున్నారు. ఈ కార్య
నిర్వాహణము నిమిత్త మొక యువ సంఘు స్థాపింపబడినది. ఈ
యధ్యయము నిమిత్తము సర్ నవవివర ఘోషణ గారు 10,000
రూప్యముల మొనంగిరి.

TELEGRAMS.

The Struggle for Kalusz. Germans' Shortlived Success.

LONDON, July 16.
PETROGRAD.—The Germans strongly counter-attacked at Kalusz on the 14th inst., supported by an armoured train and mortars and recaptured the town. They were again expelled with heavy losses after sanguinary bayonet-fighting in houses. The Russians took few prisoners, as the Germans used explosive bullets.

We made progress south of Alles and took prisoners. After a very violent bombardment in the region of Mont Hant and Teton a large force of Germans attacked the positions we captured on the 14th inst. Our troops resisted with indomitable energy and tenacity the enemy who was greatly superior in numbers. Enemy efforts against Teton were unsuccessful. Assaults who suffered very heavy losses were unable to break into our lines. Obstinate fighting took place throughout the night on Mont Hant. Enemy, who at first succeeded in retaking a greater part of the captured ground, was driven back by brilliant counter-attacks and at present only some portions of trenches remain in his hands.

The Russians captured many officers at Kalusz.

Enormous Russian Captures.

LONDON, July 16.
A Wireless Russian official communique says:—We captured in Yesterday's battle sixteen officers and 900 Austrians and Germans and a number of machine-guns. Our captures between July 1st and 13th amounted to 834 Officers, 35,809 men, 93 guns, 28 trench mortars, 403 machine-guns, 43 minethrowers, 45 bombmortars, 3 fire throwers, 2 aeroplanes and other material.

An Infantry Attack Imminent.

LAHORE, July 16.
LONDON, July 15th.—The German correspondents say that the bombardment between Dornawatra and the Jobonica pass suggests that an infantry attack is imminent.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

War Charities. A Generous Gift.

SIMLA, July 16.
The Maharaja Rana of Dholpur has placed at the disposal of Her Excellency Lady Chelmsford, a sum of Rs. 7,000 in aid of war charities. Her Excellency has gratefully accepted the generous gift which will be utilised in aid of the Red Cross.

Calcutta

Indian War Loan.

Post Office and Cash Certificates.

CALCUTTA, July 16.
Applications to the War Loan received through the Post Office are as under:—The figures for the Post Office section are up to 11th July and those for Cash Certificates up to the 30th June.

Post Office.	Cash.	Total.
Rs.	Certificates.	Rs.
	Bombay.	
54,21,525	38,61,017	1,42,82,542
	Punjab.	
46,38,675	76,14,693	1,22,53,168
	Central including Central India and Rajputana.	
38,56,250	81,27,518	1,19,73,758
	United Provinces.	
39,60,975	53,63,046	93,24,021
	Bengal.	
26,55,550	49,75,074	76,39,624
	Burma.	
12,02,775	26,13,308	38,16,283
	Madras.	
11,69,150	16,22,633	27,91,783
	Bihar and Orissa.	
9,38,050	18,42,207	27,80,356
	Assam.	
2,85,700	6,63,416	949,146

Cash certificates figures for Bombay and Central Provinces for 3rd and 4th weeks of June are not received yet.

TOTAL FIGURES.

The total loan figures are:—Main Section, Rs. 38,29,58,800 Post Office section Rs. 2,41,18,850; Cash Certificates Rs. 3,16,83,042—Total Rs. 44,87,60,692.

Calcutta University and Double Company.

CALCUTTA, July 15.
At a meeting of the Senate of the Calcutta University a resolution of the committee regarding the formation of University corps came up for consideration. The Vice Chancellor pointed out that as there was legal difficulties the matter was referred to the Faculty of Law and the latter reported that under existing law relating to the Calcutta University the university had no power (1) to organize formation of a University Corps to form part of the Indian section of the Defence of India

Corps and of a double company for the Bengalee Battalion; (2) to spend the University funds for the purpose of forming and maintaining a university Corps, and (3) to raise funds for such purpose. The original resolution was withdrawn and the following resolution was adopted:—That the Senate in committee while regretting its inability under law to sanction the proposal of the Syndicate record its opinion that it is desirable to form a University Corps to be part of the Indian section of the Defence of India Force and a double company for a Bengalee Battalion without throwing any financial burden on the funds of the University. A fellow committee was formed to take up work, and Sir Rash Behar Ghose offered Rs. 10,000 for this purpose.

Bombay

Indian Merchants and Politics.

Bombay Piece Goods Association Meetings.

BOMBAY, July 15.
The Bombay Piece Goods Association Hall was the scene of two meetings this week, the proceedings of which have caused a sensation among the Indian mercantile community. It appears that some time ago, in conformity with the regulations of the Chamber, a requisition signed by numerous members of the Association was sent in to the Executive Committee to call together an extraordinary meeting to protest against the Bombay Government's educational policy, Lord Pentland's speech at Ooty, and the internment of Mrs. Besant. The Hon'ble Mr. Manmohandas Ramji, Chairman of the Association, and some other members, it is said, did not approve of the holding of such a meeting and preferred to await developments and the outcome of the proposed joint conference of the All-India Congress Committee and the Muslim League. But inasmuch as a requisition complying with the rules of the Association had been sent in, the meeting was called for Wednesday. Mr. Ramji presided. The first subject to be discussed was that relating to the local government's educational policy. After a prolonged discussion a resolution expressing disapproval of the policy was passed by a majority, and the meeting adjourned till Thursday when the remaining subjects were taken up. Similar resolutions were carried by the majority and it was moved that they might be communicated to those concerned. The Chairman, who, it is said, had advised against being hasty in the matter, at this stage dissolved the meeting, and intimated that he would resign his chairmanship.

Poona's Grief at Dadabhai's Death.

POONA, July 16.
At a public meeting held this evening under the auspices of the Deccan Sabha, Poona, with Mr. Hari Narayan Apte in the chair, a resolution expressing deep grief of the citizens of Poona at the death of Dr. Dadabhai Naoroji, who in his long and eventful life was the recognised leader of the country for over half a century and worked with unique sincerity, devotion and sacrifice in the cause of India and strenuously laboured for the progress of educational, social and political interests of India and whose exemplary life will ever remain an ideal for every Indian, was passed, the whole audience standing.

The Hon'ble Messrs. Paranjpye and Kamat, Messrs. Patwardhan, Ghaswalla, Gadgil, Gupte, Sirkar and several others took part in the meeting. Prof. Pimpalkhane the well-known artist of Poona, presented to the President an oil painting of Dr. Dadabhai Naoroji with a request to him to hand the same to any public institution in Poona.

Resolution of Confidence in Lord Hardinge.

Mr. Jinnah Presides.

BOMBAY, July 16.
A well attended public meeting was held this evening at Morarji Goudas Hall under the auspices of the Home Rule League to pass a resolution of confidence in Lord Hardinge. The Hon'ble Mr. Jinnah presided. In opening the proceedings Mr. Jinnah said that Lord Hardinge had appealed not only to the verdict of the British public but to the verdict of Indian people also. Lord Hardinge said India had been "bled white". Only a statesman of his type, a Viceroy of his calibre who knew well the pulse of public opinion could have achieved that result. India submitted to be "bled white" because they had a statesman who shared their sorrows, who understood their thoughts and who had liberal and generous ideas of national progress of India. Continuing Mr. Jinnah said:—To-day although India was ready to make any sacrifice unfortunately they noticed in various provinces a policy of repression. It was to be regretted that the present Viceroy sat quiet in the clouds of Simla when the policy of repression was going on.

Lok. B. G. Tilak.

Mr. B. G. Tilak moved:—That this public meeting of the citizens of Bombay desires to place on record its sense of regret and resentment at the attempts that had been made to discredit Lord Hardinge in connection with the failures in Mesopotamia and testifies afresh on behalf of the people of India to their appreciation of and unabated confidence in Lord Hardinge who alone made it possible for this country by his statesmanlike policy of trusting her people to render help and the services she has put forth towards the prosecution of the war and the cause of the Empire. Mr. Tilak said that Lord Hardinge had appealed to the Indian public opinion and they would not be doing their duty if they did not voice their feelings. Mr. Tilak then went on detailing what Lord Hardinge had done and said that even an Indian Viceroy would have found it difficult to do all that Lord Hardinge had done.

Mr. Jehangir F. Petit in seconding said that no other Viceroy had won the hearts and captured the imagination of the people of India to the same extent as Lord Hardinge. The resolution was supported by Mr. Jamnadas Dwarkadas and carried.

On the motion of Mr. N. C. Kelkar it was resolved that a copy of the foregoing resolution be forwarded by the president of the meeting to the Prime Minister in England.

Madras Internments.

Sir N. G. Chandavarkar's Second Article.

BOMBAY, July 16.

In the second special article on the constitutional view of the Madras internments in the "Times of India" Sir Narayan Chandavarkar strongly blames the Government for not associating itself with the political movements of the country and says:—If in England responsible authorities of the Crown associate with political agitations for controlling and guiding them and taking people into their confidence so as to minimise the chances of agitations beyond proper bounds how much more is it necessary that in India where administration is not as in other countries continuous with every day social life of people and causes for misunderstanding are apt to arise more frequently. Officials should give up their policy of aloofness and reserve and take steps to win their way into the hearts of the people and the political leaders. If a constitutional agitation becomes unconstitutional in India the responsibility may fairly be held to be partly at least with the authorities even more than with the agitators. British Ministers have associated themselves with similar agitators and by frank and friendly discussion have encouraged and cheered them and even praised the audacity of some of their proposals. Mr. Lloyd George, Prime Minister, told the deputation of the Labour Party recently in England that the more audacious they were in their proposals, the more they had the chance of winning their reforms after the war. "Audacity is the thing for you," said he to that deputation. That, is one side of the Imperial picture.

The Other Side of the Picture.

Look at the other side of the picture in India. In this fine evolution of Imperial sentiment and patriotic fervour created and fostered by British Statesmanship, the people of India who have been crying and agitating for certain constitutional reforms for the last thirty years or more would have been less than human if they had lagged behind the other parts of the Empire and not yet drawn naturally into this fresh Imperial atmosphere of aspiration, hope and justice. Responsible British Ministers have acknowledged India's right to be recognised as an equal partner in the Empire. Indian leaders have put forward their case for post-war reforms. Whether their demands are extravagant or not is not the primary question. In either it was and is the duty of the members of the Government to take hold of this psychological moment, put themselves in touch with the leaders of Indian political movements and try by personal and friendly discussions to understand thoroughly their standpoint and their reasons and thus help the cause of the constitutional agitation instead of assuming an attitude of aloofness and cold reserve relieved by occasional admonitions given on formal occasions to the leaders of the agitations to give up those agitations, not to be extravagant in their demands by solemn warnings, that what will be granted will fail for short of what is asked and following it all by repressive measures such as the present internments on the ground that in the opinion of the Executive Government the persons interned had been leading political agitations which are mischievous. If they are mischievous have officials in India done anything to keep them within what they consider to be safe limits by following the example of British official and British tradition of constitutional agitation. Here political agitations are expected to be constitutional but official authority by its policy of silence, cold criticism and warnings unconsciously and indirectly tends to drive them out of constitutional methods. Indian leaders have submitted their proposals to the Government but they do not know what is the mind of Government exactly. It is said that Indian leaders have been carrying on one-sided discussion. Whose fault is that if public agitations are one-sided and prove as Mr. Chamberlain said "Mischievous"? These agitations have been atleast in the open whereas the Government have chosen to keep the public in the dark as to what is going on. Sir Narayan concludes:—Is it constitutional to intern Mrs. Besant on the ground of prejudice to public safety when the prejudice assuming for the sake of argument has really been due to the causes partly of the Government's own making. We are now living in one of those periods in its history when "great ideas are in the air and when from some cause or other even common persons seem to partake of an unusual elevation due to the pain of a new idea". To seek to cure that "pain" by internments is not to soothe but irritate it.

Burma

Governor's Durbar at Rangoon. A Successful Function.

RANGOON, July 16.
H. H. the Lieutenant-Governor held his first which was also his last Durbar this afternoon at the Government House when over six hundred persons were present including civil and military officials and many ladies. Several presentations were made in the shape of swords of honour, gold and silver medals and other decorations awarded on the King's Birthday.

Sir Harcourt Butler's Speech.

Sir Harcourt Butler in the course of a lengthy address dealt mainly with two subjects, namely what Burma had done and was doing for the war and how they could best advance the interests of the province in the future. There were three ways, His Honour said, of assisting naval and army authorities to win the war, by man power, by money and material. Regarding man power Burma had done its best. The Burmans who had been given a chance of serving the Empire responded well. Altogether 503 officers and 11,895 men had gone including 133 military police officers, 103 Indian officers, and 7648 men, 29 commissioned medical officers and 126 assistant and sub-assistant surgeons. The Burma Commission and civil police had contributed 37 and 26 officers respectively, the P. W. D., 27 officers, and 10 subordinates. Other departments had given off their best in addition to the above. There were 2000 strong with the British Officers and supervisors of the labour corps. Burma might be proud of such a record. Burma had invested 2 crores of rupees in the war loan which was a noble response in spite of the great drawbacks besides contributions towards the services directly connected with the war to the extent of 44 lakhs Burma had also contributed 53 steamers and barges, 43 steam and motor launches, 20 flats, 60 cargo boats and 4 dredgers. The Burma railways had sent large supplies to East Africa and Mesopotamia. His Honour thanked all who had given so much devotion to the good cause and proceeded to refer to the various activities in provincial administration.

TELEGRAMS.

Internal Progress.

In regard to the improved communications His Honour hoped that before his departure from the province the standing committee might be able to formulate a policy of instruction and of construction and finance. Proposals for the expansion of the Burma Legislative Council have been sent up to the Government of India. It has been decided to employ Turkish prisoners of war in Southern Shan States railway extension earthwork from Aungmye. The Secretary of State has sanctioned the acquisition of a site for the Burma University. The question of a High Court for Burma was under consideration. If Patna had a High Court and Lahore was to have one Rangoon must also have a High Court, but the question was one on which his distinguished successor would have to take up. When he came here he found Burma almost organised in two camps, Upper and Lower Burma. He still found officials regarding the two parts of the province as though inhabited by different people. That was bad in spirit. The province must be united. It was of great importance that Upper Burma which had a great agricultural future before it should be in close touch with big commercial firms of Rangoon. His Honour also advocated the introduction of Indian system of District and Sessions Judges in the place of district and divisional judges in Burma, but of course that reform would mean money and might have to be postponed.

Advice.

Finally His Honour gave a piece of advice as to how they could accelerate progress. In the first place he emphasised the absolute necessity for all officials and non-officials and the people of various communities to work together on practical lines and trust one another. After war they would have to face many changes and above all they would have to think imperially. There was however amongst some people a strong conservative feeling, a dislike of change. In the coming times he suggested that they should adopt an attitude of welcoming change and be more susceptible to new ideas in the administration. His honour had seen official letters from all parts of Burma arguing on the theory of things of which they had no experience, able essays but not of great practical value. The only way to get things done was to get the people interested to work the matter out and agree to some course of action and the only record needed was of decisions arrived at with the main reasons for them. That was not only conducive to action but would reduce work enormously.

Do not be Misled by Shibboleths

His Honour concluded:—"Stick to reality and do not be misled by shibboleths and names which had little practical meaning. Remember these two maxims:—(1) Try to keep up mental connection between words and things (2) do not waste time in criticising anything unless you see your way to putting something better in its place. May I commend these two maxims with all respect and great hope for the future to the rising generation of Burma. The world is bound to be more to the young. I bid you all good speed and wish you all long life, happiness and prosperity."

Vernacular Medical Training. A Burma Proposal.

RANGOON, July 15.

His Honour the Lieutenant-Governor has appointed a committee, with Colonel P. C. H. Strickland, I. M. S., as President, to consider the question of establishing a Vernacular Medical School for the training of medical practitioners in Burma and to make recommendations on the following amongst other issues: the location of the school with particular reference to facilities for practical training, the number of students, the cost of the necessary equipment, methods of control, period of training, and other points incidental to the establishment of the school. The objects of the school is to extend the benefits of western medical science to the poorer classes of the community.

Punjab

Death of Sir P. C. Chatterjee. Regret in the Punjab.

LAHORE, July 15.

News of the death of Sir Pratulchandra Chatterjee at Calcutta yesterday morning, where he went only last month, reached here last evening and produced intense grief. No other public man commanded such universal respect and popularity among all sections of the community. Eminent as lawyer and judge, Nestor of the Bench and Bar, to use the words of Sir Michael O'Dwyer, the deceased was even greater as a man. He had been twice Vice-Chancellor of the Punjab University and up to the end remained President of the Punjab Hindu Sabha and Sanatana Dharma College Committee and took a leading part in every public movement. The deceased represented the Punjab University at the Provincial Council and also sat as official member on the Imperial Legislative Council several years ago.

Tributes from Punjab Bench and Bar.

All the Hon'ble Judges sat on the first Bench to-day, when the Hon'ble Mr. Mahmood Shafi, as Senior Barrister of the Chief Court, made a feeling reference to the death of Sir Pratulchandra Chatterji, which occurred at his Calcutta residence yesterday morning. Sir Pratulchandra, he said, was one of the ablest Judges that ever adorned the Chief Court Bench. His judgments were intellectual treats and showed not only surprising command of the English language but a masterly grasp of legal principles and customary law. Mr. Shafi then referred to the various activities of the illustrious deceased on the Punjab University, of which he was twice Vice-Chancellor, and as representative in the Punjab Council and expressed condolences with the bereaved family.

Mr. Justice Shah Din, Acting Chief Judge, replying on behalf of the Bench, associated himself with the sentiments expressed by Mr. Shafi and said the legal learning of their deceased friend was as profound as his judicial experience was extensive. His published judgments witness to his mastery of legal principles, his sound com-

mon sense, and his scrupulous sense of justice. His remarkable success as a judge showed that the Bar was the best training ground for the Bench.

After referring to his other activities His Lordship desired to convey the condolence of the Bench to the bereaved family and ordered the Court to be closed for the day as a mark of mourning for the illustrious deceased.

Compulsory Education at Lahore.

LAHORE, July 15.

At a meeting of the Lahore Municipal Committee held this morning, the committee considered the motion put forward by Mr. Dunichand in favour of making primary education free and compulsory for boys within the municipal limits of Lahore. There was a strong consensus of opinion in favour of the proposal, but some doubt was expressed by the president and one or two other members whether under the existing law the committee had power to enforce compulsion in the matter. The mover and some other members urged however that the committee's hands could be strengthened by a necessary amendment in the law and that Government might be moved in the matter. Eventually as proposed by the mover, a strong sub-committee was appointed to draft a detailed scheme to carry out the resolution. The committee would also consider the legal question as to compulsion.

Lady Chelmsford's Tour.

RAWALPINDI, July 16.

Her Excellency Lady Chelmsford accompanied by Mrs. Maffey Major General I. M. Walter, Lt. Col. Austen Smith and Captain M. A. Brown, A. D. C. proceeded by motor car to Murree on the 14th July 6-30 p. m. On the 15th Her Excellency visited the station Hospital and spoke few words to every patient. Her Excellency then paid lengthy visits to the Lady Roberts Nursing Home. After lunch Her Excellency discussed with various influential ladies in Murree, the possible ways for improving the supply of comforts to the sick, wounded and convalescent soldiers resident in Murree and the surrounding gates. At 4 P. M. Her Excellency and party left Murree by motor car for Rawalpindi arriving there at 6 p. m. At 7-30 P. M. Her Excellency and staff left Rawalpindi for Kalabagh which was reached at 4-30 A. M. on July 16th, where Her Excellency visited the temporary officers' hospital, the temporary stationary tent hospitals for British and Indians, sick and wounded. Her Excellency then inspected the temporary stationary hospital being erected for fifty British and fifty Indian patients and which when finished will be cool, airy and comfortable. Her Excellency and party left Mari Indus for Rawalpindi. Before leaving Kalabagh Her Excellency left various comforts for the use of the sick and wounded at Tank and Kalabagh consisting of cases of tea, cigarettes, fruits, walking sticks, games, etc.

United Provinces

Criminal Breach of Trust.

ALLAHABAD, July 16.

The trial commenced to-day before the Sessions Judge of Allahabad and a jury of a European named Mr. Bailes, Loco Foreman, O. R. R., Allahabad, Manmohan Ghose, Shed Clerk, and Musai Singh Contractor on charges of criminal breach of trust in respect of railway coal. The accused who pleaded not guilty are charged with selling 400 to 450 maunds of coal which was railway property to one Ganga for Rs. 100. It appears that the Loco Superintendent received complaints and got the police to watch with the above result. Trial is proceeding.

Allahabad's Protest Against Internments.

ALLAHABAD, July 16.

The Hon'ble Dr. Sapru presided this evening at a public meeting under the auspices of the Home Rule League to protest against the recent internments and to reaffirm their intention of carrying on the Home Rule propaganda. The President reiterated that the agitation was not a storm which would blow over and they would persevere their objects with determination.

Central Provinces

Central Provinces Council.

NAGPORE, July 16.

The last sitting of the first Council of this Province constituted three years ago takes place to-day. The elections to the new Council will take place from the 17th to the 20th for representative constituencies. Forty-nine questions were asked at to-day's meeting. Questions were asked by the Hon'ble Messrs. Joshi and Dikshit if it was a fact that official instructions were issued to Deshmukh Patels and other Votandars that they should not join Home Rule Leagues, the penalty for disobedience being the forfeiture of hereditary tenures. The Hon'ble Mr. Slocock, in reply, referred to the Secretary of State's reply in the House of Commons that it was not necessary for the advocacy of constitutional reforms, however extreme, to destroy or attempt to destroy the credit of the Government. Hereditary officers are required to serve or support the Government and it was not in accordance with the due performance of these duties that they should participate in the propaganda carried on by methods disapproved by the Government.

In reply to a question it was stated that owing to the opposition of Chhattisgarh Zemindars the Government has decided not to proceed with the Zemindari Bill.

The Provincial Budget was then taken up for discussion.

South India

Madras High Court Judgeships.

SIMLA, July 16.

Under sub-section 2 (1) of section 101 of the Government of India Act, 1916, (5 and 6, Geo V.) the Governor-General-in-Council has been pleased to appoint the following gentlemen to act as Additional Judges of the

Madras High Court for the period from the 15th July to the 31st December 1917, both days inclusive:—The Hon'ble Mr. Justice J. H. Bakewell, Barrister at Law, the Hon'ble Mr. Justice C. V. Kumararwami Sastri, the Hon'ble Mr. Justice K. Srinivasa Ayyangar, Mr. W. Phillips, I. C. S. a District and Sessions Judge in the Madras Presidency.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

UNCORRECTED.

LONDON, July 15.

The few German comments so far on the appointment of Dr. Michaelis are confusing, and confirm the appreciation of British newspapers, that the new Chancellor is an unknown quantity. It remains to be seen whether he will prove a strong man or a puppet.

The "Berlin Tageblatt" complains that Dr. Michaelis was appointed without Parliament being consulted.

The "Cologne Volkszeitung" says the German people for two years have wanted a strong man, and Dr. Michaelis is apparently a purposeful personality.

It is significant that the "Taegische Rundschau" a military organ, welcomes Dr. Michaelis at the possessor of unusual energy, like Generals Hindenburg and Ludendorff, while Herr Theodor Wolff, writing in "Berliner Tageblatt" prior to Bethmann-Hollweg's resignation said if Bethmann-Hollweg resigned, it would mean the coming into prominence of the Crown Prince which was scarcely likely to increase the possibilities of peace.

The "Frankfurter Zeitung" says:—"The appointment of Dr. Michaelis is very surprising, his name never having been seriously mentioned for such a high post. He is first a middle-class Chancellor, a Prussian in the best sense of the word. We do not know what sort of a statesman he will make. If he is to be a success he must co-operate with the majority in the Reichstag, including the Left parties."

The "Mannheim Volksstimme," a leading Socialist organ in Baden, says the insight of Dr. Michaelis as Food Controller to economise the distress of the people should preserve him from over-estimating the strength of Germany and pursuing a policy beyond her strength. The journal promises Dr. Michaelis the support of the Socialists if he co-operates with the united majority of the parties. The paper concludes that peace and freedom must be the new Chancellor's programme.

No comments of the Austrian papers have so far been received.

Reuter's correspondent at French headquarters, wiring on the 15th instant, say that yesterday evening, while flags were waving and rockets blazing all over France in honour of the National Fete the battle for view points on the Champ gae front was renewed on the Moronvillers heights, the chain of five flat topped hills, linked by high saddles, which dominates the eastern sector of the battlefield from Nogent l'Abees to the further bank of the Somme. The highness point of it is Mont Haut, nearly 1,000 feet, which is flanked on the east by Teton and Casque and on the west by Mont Beard and Mont Cornillet. The first great battle in April brought the French over the crest of the group, but except for Mont Cornillet the whole of which the French have held for some time, the northern slopes of the plateau remained in the hands of the Germans, who have obstinately clung on just below the crests in the hope of regaining them by a lucky dash, and at two points, namely, on the saddle between Mont Blond and Mont Haut, they have held strong positions, giving at least partial views over the French side of the battlefield below. The Germans had brought three divisions into their line, and in anticipation of the attack which was to be made on the whole five-mile front they carried out much work on their shelters and trenches to the north, in which the attacking battalions and reserves were massed for the assault. The most difficult part of the enterprise was the of Mont Haut, and this was to be entrusted to a Hanoverian division, who had specially rehearsed it. The Germans, whose artillery had been strongly reinforced, furiously bombarded the French positions night and day, until the signal for the assault should be given at 8 o'clock in the evening. The objectives of the attacking battalions were carefully restricted; an advance of 300 yards on a front of 600 yards was ordered on Teton. During the three or four hours preceding the attack, the ground on both sides of the dividing forests received as severe a shelling as so limited an area has ever received in the war.

The Germans poured avalanches of high explosives on the French positions on Mont Blond, while the French swept the German works over the crest with tornadoes of fire. The bombardment reached a pitch of insane violence an hour before the attack. The streets and stones of Mont Blond and Mont Haut smoked as if all the fires of Hades were breaking through. Clouds of mingled smoke and dust hung in the air in solid banks, and curtains of smoke kept leaping up behind the crest line, where the French shells were bursting over the German trenches. It was scarcely conceivable that men could live in that hideous turmoil, still less that they should coolly await the order to leave the remains of their shelters to dash through the midst of it. When the moment came, they made one bound of it. Nothing could be seen of the French waves of assault in the hurricane of shell bursts, but news was flashed back within half an hour that the French infantry had taken the whole of their objectives on the saddle between Mont Blond and Mont Haut, besides the position on Mont Blau itself, in from three to six minutes. A panicky outburst of German rockers and red and yellow light-signals from behind the crest immediately after the attack revealed the progress the French were making. The Boche was calling for help with fireworks.

The French General Commanding afterwards described the battle from the observer's point of view as a "Fourteenth of July firework show." This was justified, because during the whole battle the evening sky was continually lit up by rockets and flares of all sorts and colours, showing that the Boche was pressed and desperately in need of reinforcements and more artillery support.

జాతీయ లక్షణము.

సి. జనరాజు దాసగారు.

ప్రస్తుతము మనదేశమున ప్రబలమగుచున్న జాతీయతా భావములు ముప్పదికొట్ట నుండిలొ నైకమత్యము నెలకొల్పట చూడ మిగుల నాశ్చర్యజనకముగ నున్నది. ఇంతకుమున్ను జాతీయైక్యతను గన్న రష్యా, ఇంగ్లాండు, మున్నగు దేశములు హిందూదేశముకంటె జనసంఖ్యవిషయమున మిగుల విన్నవి. కావున ముప్పదికొట్టనుండి జనులు వికమత్యము నెందునగునని భావించుటకై న వీలులేకుండెను.

జాతీయత చేకూరుటకు ఏకజాతి యావశ్యకమని కొందరి అభిప్రాయము. కాని యిదియందు మొట్టమొదట నవసరము కాదు. బ్రిటనుదేశమున కూడ, ఆంగ్లేయులు, స్కాట్లను, వేల్సుదేశజులు, మున్నగువారందఱును ఏకజాతియు లను నభిప్రాయమున్నను, వీరికి పరస్పరజాతీయభేదములు గలవని యెల్లరకును తెలిసి న విషయమే! మన దేశమున 'ఆంగ్లేయుల' పదమును బ్రిటిషువారి కందరికినివర్తించునట్లు ప్రయోగింపుచుందుము. కాని స్కాట్లవారిని ఆంగ్లేయులని పిలిచినచో వారసంతుప్తు లగుదురు. వారిని బ్రిటిషువారనియే పిలువవలెను. రష్యాదేశములో, స్లావులు, టార్టారులు, హోలులు యూదులు మున్నగు ఉపజాతుల వారందఱును కూడి యొక జాతి వారై, వికమత్యముతో పని చేయుచున్నారు. హంగేరి దేశమున కూడ నిట్టి పరిస్థితులే గానవచ్చుచున్నవి. కావున వివిధోపజాతులు గల దేశమున ఏకజాతి వర్ధిల్లగలదు.

ఏకమత్యము జాతీయత కవసరమని కొందరి అభిప్రాయము. పాశ్చాత్యదేశములలో యేకమత్యమున్నదని మొట్టమొదట మనకు దోషమవచ్చును. వీరిలో నెట్టి కక్షలున్నను, అందఱును క్రైస్తవులే. కాని రష్యాదేశమున మాత్రము క్రైస్తవులు, మహమ్మదీయులు, బౌద్ధులును గలరు.

జనసంఖ్య జాతీయతను నిర్ణయింప గలదా? కొన్ని వేలమంది ఎథినియనులు, ప్రపంచముననున్న జాతులన్నిటిలో వన్నె కెక్కియుండిరి. భారతదేశీయ మహాసభ యుద్ధవింపక పూర్వము, హిందూదేశమున నున్న ముప్పదికొట్టనుండి జనులలో జాతీయతాలక్షణములే గానరాలేను. జాతి, మతము, జనసంఖ్య, జాతీయతాలక్షణములకు ముఖ్యముగావు. ఇక నేని ముఖ్యము?

ఈ ప్రశ్నకు తీర్ధము చెప్పట కష్ట సాధ్యము. కొన్ని సుయముల యందు రాజసేవనము ననుభవించు దేశములలో జాతీయతా భావము లుడయించును. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రము లిందులకు తార్కాణము. కాని జపానుదేశమున నిట్టి పరిస్థితులు లేకపోయినను దేశీయత, దేశభక్తి వేరులునాటి దినదిన ప్రవర్ధమానము లగుచున్నవి.

మానవకార్యము లన్నియు దైవప్రేరేపము లనియు, దైవాధీనములనియు మనకు నమ్మకమున్నయెడల, జాతీయతా లక్షణముల నేది నిరూపించునోయను విషయమై యూహింపవచ్చును. భగవద్విరాజింపఁ ప్రతిబోలియును ప్రత్యేకకృత్తి త్వముగలిగి, ప్రత్యేకసందేశములను ప్రపంచమునకు చాటుచుండవలెను. ఈజాతుల మీరు సమృద్ధిచెందుడల, ప్రతిజాతికిని దైవనియమితకార్య మున్నదని చెప్పవచ్చును. ఒక్కొక్కజాతికి యొక్కొక్క గుణమును భగవంతుడు ప్రసాదించియున్నాడు. ఒకజాతికి సాహక కార్యముల యందును, వలసరాజ్యస్థాపనము నందును ఆసక్తి; మరియొకజాతికి వాణిజ్యమున నిభిరూపము; మూడవది ఆశ్రయశ్రాంతిముగను, విప్లవస్వభావము గలదిగను నుండును. అయినను ఇవిన్నియు, మానవజాత్యభివృద్ధికి ముఖ్యములే!

ఈ జాతుల నిదర్శనపూర్వకముగ నిరూపించుట యసంభవమైనను, దీని కనుగుణముగ విషయము లనేకములు గలవు.

ఇట్టి విషయములనుగూర్చి కొంత యోచింతము. ప్రతిదేశమునను జాతీయత సైక దేశగ నిర్మించి ఆరాధించుచుందురు. ఇది ఛాందసమే గానవచ్చును. ఇంగ్లాండుదేశమున నెయింటు బార్జి, ఫ్రాన్సుదేశమున నెయింటు డెన్నిసు యీ విధముగ సారాధింపబడుచున్నారు. కాని యెంత ఛాందసములగు గానవచ్చినను, దేశమున నశాంతి ప్రబలముగ నున్నప్పుడే ఛాందసములు ప్రజల భావనల వాకర్షించి వారిని మహాత్మా-ర్యాదరణమునకు బురికిల్పును. ఇట్టి కట్టుకధలమాలముననే మతావేళము జనసామన్యమున నుదయింపగలదు. హిందూదేశమున ఈకట్టినే 'మాతృ' యనియు ఈ దేశమును 'మాతృభూమి' యనియు పిలిచెదరు.

రుష్యాదేశమున 'పవిత్రమగు రష్యామాత' అనియెదరు. జప సామాన్యమున సదా మహాత్మా-ర్యాదరణమునకు బురికిల్పును, వీరిలో నేయుండి వీరిప్రతిభను పెంపొందించుచు, తన్మూలమున మానవజాత్యభివృద్ధికి తోడ్పడు. ఆదైవతమే జాతీయతాభావమునకు ముఖ్యకారణము, ముఖ్యలక్షణము.

మరియు, దేశీయత యుద్ధానిందినయెడల దానివంతయు నొందించుట దుస్సాధ్యము! వీరములు పశ్చాత్యులవైక భోక చున్న గాని, భగవదుద్దేశము చాటినేరము! దేశజులు కష్టముల పాలుగావలసి వచ్చును. తగిన మహనీయులు దేశమున లేక పోవుటచేతను దేశజులలో ననేకులు స్వాతంత్ర్యముతో కృషిసలుపక పోవుటచేతను, ఒకజాతి ఆర్థికవిజృంభము నొందుట నేతకములు పట్టును. నిగంతుకాధికారులు మొలక రెత్తుచున్న జాతీయతా భావములకు యాపుమాప యత్నింతురు. కాని, యీ నిరోధకములవలన, కాలపరస్పరమైనపుడు, జాతీయత తనంతగాన మధ్యవచుండును.

జాతీయతకు బురికిల్పు దైవప్రేరేపమే, వీరుని వీరకార్యములకును, గాజ నీతిజ్ఞుని నిర్భయ వర్తనమునకును ఆహారములేక కృపించు స్త్రీ పురుషులను, ఇంకను పట్టుచుటకు ప్రోత్సహించి, జాతీయత సంభవమగుటకు తోడ్పడగలదు. ఇట్టిదైవప్రేరేపమున్నదని దృఢనిశ్చయమానము లగుట చేతనే, యెల్లరకునుదేశభక్తితో స్వాతంత్ర్యముతో, మతావేళముతో దేశసేవజేయుట కనునగుచున్నది.

దేశీయతాభావ ముదయించునప్పుడు దేశములో నందఱును ఈ నూతనకట్టిని గాంచ నవసరములేను. అలాచనా పరులును, కవులును ఈ ఆదర్శమును మొదట గాంచి, దేశమున వ్యాపింపజేసెదరు. విద్యార్థు లిట్టి భావోద్రేకమానము లగుటచే వారిలో నిట్టి ఆశయములు మిగుల సులభముగ వర్ధిల్లి వారలకు స్వాతంత్ర్య త్యాగము దేశభక్తి మున్నగు సద్గుణముల నలవడజేయును. కాలక్రమమున స్వాతంత్ర్యగులు వచ్చితిమ ప్రాణముల నైనను దేశక్షేమాకృత్యమునకు ఇది దేశీయతా భావాభివృద్ధికి లక్షణములు. వీరందఱును దైవప్రేరేక కార్యవిధానావీక్షితో గంకణముగట్టి కొనిన వారే!

కావున, జాతీయత యొకవిధమగు మతమని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును. మానవుల కాధ్యాత్మికచింతనము నొసంగి స్వాతంత్ర్యముగల్గింతో నేలకొలిది మానవుల సౌఖ్యమునకై కృషిసల్పి, ఆశయమునకై ప్రాణములనైనను వర్ధింప ప్రోత్సహింపవలసిన మతముకంటె నవ్యములేను. దేశీయతయే కవుల నదృశింపజేసి, దేశకళలను పెంపొందించి, వాగవికతను కృష్టి చేయుటకు ముఖ్యకారణము. ప్రజలవెనుక దైవము ప్రత్యక్షముగ నుండి వారలను నిమిరత మాగాను సరణముగ ప్రోత్సహింపవలసినందుటచేతనే జాతీయత యేర్పడుచున్నది. —'నూర్ యిండియా' పత్రిక.

నిరర్థకమగు జమిందారుల ప్రకటనము.

రాజారావు వర్మ (విరకాల యలమరాజు) గారి లేఖ. ఇటీవల నీ గావధానిలోని జమిందారులు కొందరు ప్రకటించిన ప్రకటనము కనునేరమున దేశము కందంతటను విడితరుగుచున్నది. అని నా సంతకమునకు పంపబడలేదు. కాని దానిని నా ప్రయత్నమున వ్రాసెట్లుగాను సులభముగ మరొకరియొద్ద భూస్వాములగు నామిత్రులవలన నేను చూచితిని. వారిలో నొకరు విజ్ఞతకును పలుకుబడికిని బుద్ధికుశలతకును సంపదకును పేరెన్నిక గన్నవారు నయనచేతి గూడ పూజనీయులు గాని వారికి ఆంగ్లభాషాజ్ఞానము లేకుండుటచే నా ప్రకటనమును తమ మాతృభాషలో చక్కగ తెలియగోరి. నాకడకువచ్చిరి. నేనట్లు చెప్పితిని. దాని నిజమగు నట్లమును గ్రహించినంతి నే వారు కనునసహాయులతో దాని నపహసించి నిరసించి నాకనుల ఎదుటనే చింపి పోవజేసిరి. మీరట్లు చింపకూడదు. ఇప్పుడు కాగితములకును ముద్రణమునకును ముద్రకారణమున వ్యయ పుధికముగ నున్నదిగాని మీరు దీనిని విక్రయించిన కనీస మొకదమ్మిడికి తక్కువగూడు. మీ కష్టమున్న మీరా దమ్మిడిని హోమురూలు నికికి పంపవచ్చునని నేను ఆయనతో చెప్పితిని. ఈపత్రిక గాలిపోకన నా ప్రదేశమంతయు నపవిత్రమగును కాన నీనిరసెటనే చింపి వేయవలయునని ఆయన చాల నాగజూయతో నుడిచిరి. ఎట్టి కేలకు నే నాయనను కాంచివిత్తుచి గాంచి అని నేవలమంత నిరవచ్యాయమైనది గానని నుడువగలిగితిని. తురుపాం రాజా, కొల్లంగేడురాజా, చూ॥ కలపవర మొప్పిలు నాయకు గాగ్లనంటి సోదరజమిందారులు దీనిని మీ సంతకమునకై మీ

కడ కంపింపి నేను నుడువగా ఈ మలబారు జమిందారు లిద్దరు నీ నిరర్థక ప్రకటనమున సంతకము చేయునట్లు వారిని ప్రోత్సహించినవా రెవరని ఆయన నన్నడిగి. నే నెవరనని నేను చెప్పవలసినదని. ఈ ప్రకటనమున గల చిత్ర మిదియే. ఈసందేహమును తొలగించు కొనుట కే కొల్లంగేడు కలవపర గాగ్లకు వ్రాయవలచితిమని నాతోపలువురు జమిందారులు చెప్పిరి. వారట్లువ్రాసికొ వ్రాసినచో నాయుద్ధవ నేమి సమాధాన మిచ్చిగో నాకు తెలియలేదు. ఈ ఆయనమున కంతకు నేమి కాణము? ప్రకటనమునందలి ఆపోహపు వ్రాతయే కాణము. మనమిత్రులగు చూ॥ కే. పి. రంగస్వామి య్యంగారును. చూ॥ కే. ఆర్. పి. కృష్ణారావు పంతులు గారును బోధించుచు ననుసరించుచున్న ఆశలకును ఆశయములకును అపార్థమును కలిపించుటకు గురి గూర్చబడిన పదముల యల్లకి జరిగితి తప్ప నా ప్రకటనము నందలి వ్రాతలో వరుముల్లంత్తెన స్పాకవిషయ మైనను కలదా? "మేము వారి అభిప్రాయములతో నేకీభవింపము. వారిభావము మా లాభములకు వ్యతిరేకముగ నున్నదని నుడువటకు చింతిలుచున్నాము" అని జమిందారులు ప్రపంచమునకు నాటిరి. కృష్ణారావు రంగస్వామి గాగ్ల భావములు ఎల్లు వ్యతిరేకములైనవి! మనలాభములనగ నేమో యీ సంతకములు చేసినవారు సోదర జమిందారులకు తెలిసెదరా? అట్టి మనలాభములకు నిర్ధారణ చేయుటయందు సంతకములు చేసినవారికన్న విచిత్రవా క్షేప్రతిగుల కర్తవ్యము గూడ లేదనుట కాధారము కలదా? "వాచిత్యాన్నిధికి హోమురూలు కక్షవా రెవలంబిం చు విధానమును మే చుంగిరింపము" అని కూడ జమిందారులు వ్రాసిరి. వీరేల ఆమోదించరు? కానింబజారు మహాగాజా మహామదాబాను గాజా ఎల్లంపల్లి జమిందారు, డి. ఇ. వాచా, జిన్నా, పండితమాలవ్యా, వి. పి. మారకరావు, సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు మున్నగు ప్రముఖు లనలంబించింపి భావమున గల దోషమేమి? కృష్ణారావు రంగస్వామి గాగ్ల భావములకును వైవారి భావములకును భేదమేమియును లేదని ఈసంతకములు చేసిన వారంగిరింతురా లేదా? "

"మేము స్వరాజ్యభావమునకును దానిని కాసనాను కూలవి భావముల వలన బడయుటకును వ్యతిరేకులమని భావించవల"దని జమిందారులు వ్రాసిరి. జమిందారుల వికాలహృదయమునకును ఉదారభావములకును నేను హృదయపూర్వకముగ వారిని ప్రశంసించు చున్నాను. వారు తిత్తియును చివరకు బాగుగా గ్రహింప గలిగిండుటకు దైవమునకు ననుష్ఠించుచున్నాను. వారికి హోమురూలు పదమునుచ్చరించుటకు మాత్రమే భీతికలుగుచున్నదని తోచెడిని. స్వరాజ్యమునకు హోమురూలు ప్రత్యాఘాతపదమని ధీమంతులగు నీ జమిందారు లేల గ్రహింపజాల తున్నారు.

విద్యార్థిహీనులను పోరబడిన వారిని సన్మాదమునకు గొని వచ్చుటకు విద్యార్థకులు గడంగుట యత్యవసరము గాన ప్రస్తుతము మన నాయకు లవలంబించుచున్న విధానమశాస్త్రీయమని వీరు నిర్ధారణచేసి ధ్రువపరచి పిమ్మట వారు తమ సంపూర్ణ విజ్ఞతా సాంక్షిత్వ మాచకములగు మాచనల నందియ్యవలసియున్నది. అట్లు వాగోనర్చిన భారతీయులు సంతోష పూర్వకముగ వారిని స్వీకరించెదరు. భావత దేశోద్ధరక సాధనకును స్వరాజ్యవిధానమునకు జమిందారులు తోడ్పడజాలలేని వారు మానము వహింపవలగును గాని ఇట్లకవసరపు వ్రాతలను వ్రాయుట సమచిత్తముగాదు. భరతవర్షము నుద్ధరించుటకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముతో పనిచేయు దేశభక్తుల పట్ల వీరు దోషాకోపణ మొనరించుటకు విరమింపవలగును.

(నూర్ యిండియా)

అన్యదేశ విద్యావేతనములు:—కె.పి. పద్మనాభమిశన్ డి. పి. గారు లండన్ నగర విశ్వవిద్యాలయమున కెమికల్ ఇంజనీరింగు చదువుటకు సి. కుమారదాస్ డి. పి. గారు లిమరుపూలు విశ్వవిద్యాలయమున సబ్బులిల్లల తియ్యగూరి చింతుటను నేర్చుకొనుటకు ఎఫ్. కె. పద్మనాభశిల్ల డి. పి. గారు లీక్సు విశ్వవిద్యాలయమున బట్టల నేతను నేర్చుకొనుటకును విద్యావేతనము లియ్యబడినది.

కావలెను.

చురుకు గలిగియుండుటయొక్క కష్టపడి పనిచేయ గల విషయము అన్ని పట్టిణములలో కావలెను. నుంచి శీతము, కమి పను ఇవ్వబడును. వివరము తెలియగోరువారు యాక్రొంబిరు నామాకు వ్రాసికొనవలెను.

(823)

హెమసుడిక్, 80, ముత్తునాయకన్ నీధి, మద్రాస్.

శ్రీమదాంధ్ర బహుళపురాణము (పద్య కావ్యము)

భాగవతమున వివరించిన పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో, కులభేదము లేల కలిగి, ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నాయో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నది. శ్రీమిగుల నులభము. 900 పుటలు ఆతుల్యము ప్రతిమాత్రమున్నవి. టెల 5-0-0. కర్పణ వేతన.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీమతి:— నులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము 2000 పద్యములకలపు. మంచికాగితములవై అచ్చు. కాళికోతైండు ధర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేరు.
(52) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
కెలగుపండితుడు, ముద్రికిపట్టా హోదా, కడప.

SHAKESPEARE'S. As You Like It For Telugu Stage. చారుమలీ పరిణయ నాటకము.

జగత్ప్రసిద్ధుడగు, కాళిదాస సమానమున నగు షేక్ స్పియరు నామాకవిచే రచియింపబడిన "ఏస్ యులైక్ యిట్" అను నాటక రాజమున కిది అంశీకరణము. ఇందలి అశ్విద్భుతముగు కథ. ఇంపులు గుబురు వర్ణనలు, మృదుమధుర సంతాపములు, భావగర్భితములగు శృంగారచేష్టలు, కడుపుబ్బ నవ్వు పుట్టించు హాస్యము నెల్లర నానందమున ముంచివేయును.
టెల రు 0-12-0.

గోపాలకృష్ణ గోకలే చరిత్ర.
స్వాగత్యగియై, అఖిల భారతీయుల యభివృద్ధివై పాటుపడి, అనేకములగు లాభములను పునరు గడించి యిచ్చిన శేఖోకంతుని జీవిత కథావృత్తి మిందు తాండవ మాడుచున్నది.
రు 0-4-0.
భారతీవేత్ హార్వన్. ఏలూరు.

ఇది రాగినలన తయారు కాబడలేదని రుజువుపర్చుట
సగురులకు 100-0 0లు యివ్వాలి
గుణమియ్యనివాడల మీరు చెల్లించిన సొమ్ము
తిరిగి యిచ్చివేసెదము.
(నమ్మకమైన మందు) [రిజిస్టర్డ్]

తామమైనము

అన్ని చర్మరోగములకు, మచ్చలకు, పొడలకు సిద్ధోపద్యము.
ఇది శ్రీకృష్ణాచార్యుల చంద్రారెడ్డిగారు (జమిందారు, నిడదవోలు) వగైరా కొందరు గొప్పవారు పరిశీలించి మాకు ధన సహాయము చేయుటచే వృద్ధిలోనికి రాబడినది. ఇది యెట్టి కఠినమేహవ్యాధుల నయినను అతిమాత్రము నయినను తీర్చించిన సుఖవ్యాధులచే కలుగు బాధల నయినను రామ బాణమువలె ఖగడించి యానందములగా చేయును.
1 రకం 100 మూత్రాలు 10-0-0
2 రకం 100 మూత్రాలు 4-0-0
సకము బుడ్లున్న ఇవ్వబడును.
యస్ వి. యస్. రాజు అందు సన్న్
(778) లక్ష్మీనరసాపురం అంపల్లి పోట్ల, గోదావరి జిల్లా.

బాధాపడియుంటు చిరము: బివోడె నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపదేశ సారసరిలా

అపరీక్షిత ప్రకృతులన జనించి నాద్యములకు కీర్తియుకలిగి వంతు. మగపులను, మచ్చలను, గండములను వండ్లను, ప్రాణినోష్ఠలను అన్ని విధములకలన గలుగు చిరమోగములను పోగొట్టును.
మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తకుశల కారిణి (28)
కనాపడిసార్సరిలా గణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన వర్ణకల్పన అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారైసంబంధమును నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 ఔన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.
ప్రొప్రిటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144 No 2. BOMBAY.

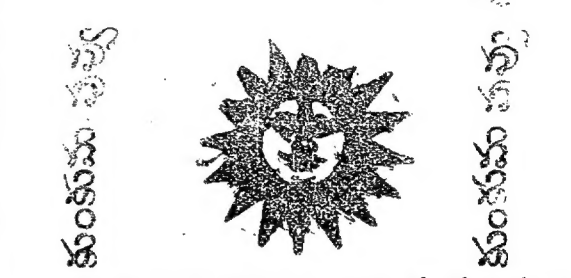
ఏకభాషావిప్రశంస
ఇది తెన్నలకంటి అప్పారాయ విరచితము
టెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, నుదరాసు.

లోక పసిద్ధమైన సాలామిసిరిమరబ్బ 1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమరబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమూలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్కనులోనే భాతునవ్వము కలిగినవారికి వృద్ధులకు శిశువులకు బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుదురు. ఈ సాలామిసిరి మరబ్బు నేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము లోలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.
ఈ సాలామిసిరి మరబ్బునల్ల భాతుపుష్టికలుగును, స్వస్థులైతిమ మునున, భాతువు ముక్తిమతో కలిసిపోవుట మానున, నీరుచురుగు మానున, బహుమాత్రవ్యాధి మానున, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, అక్లియై యెక్కువ యగును, చెక్కిగ మలవివర్ధన మగును. సాలామిసిరి అననది ఒక బాతపండు. ఇది కాబూల్, కాంపూర్, కేరళలలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా లిసటవలన మనదేశపు 4 గురు వనస్థుల బలము అతేమైన ఒకమనిషికి గలదు. వై మరబ్బును నేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జ్వాలంతము కరకు గుణమిచ్చును. అనుపాపపురిక పార్కులతో సంబంధము.
15 తులాలు డబ్బీ నెల రూ. 2-0-0. తహలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, డెంగుఖూరు సిటీ.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వును మావద్దగొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాకడెన్రు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అందు కంపెని.
(65) 21. హమ్మంవీధి, బొంబాయి.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్యములు బంకజులము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెరిగినవాము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోష్టచార్జియు మేమేధరించి పంపుచున్నాము. వెంటనే వ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్ర ముగిశంకర్ గోవిందజీ, అరంజిపురం కోవగూడెం 156, బ్రాహ్మీ మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము సంఘమురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు కాపబడినది. అందరు జదివి తీరవలయును. టెల 0-4-0 పోస్టేజి వేటు.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబు శెట్టి వీధి, నుదరాసు

అమృతాంజనము డిల్లీ వారి దివ్యోపధములు.

ఉ.అ.	ఉ.అ.	ఉ.అ.	ఉ.అ.
దంతచూర్ణము పండ్లుతోముటుకు ... 0.2	తామర తైలము; తామగ, తీటకు ... 0.4	మోహిని తైలము పెద్దగుకలు పెరుగుటకు ... 0.12	
శీర్షికసాయము మాత్రలు అశీర్షమునకు ... 1.4	వృద్ధుల తైలము డబ్బీ 1-3 ... 0.4	శోమహరి పెద్దగుకలు ఊడుటకు ... 0.8	
దంతకులహరి పండ్లపోటుకు ... 0.8	మరతిగ్రావకము సీసా 2-3 ... 1.0	ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1-3 ... 1.0	
వజ్రగుళికలు భాతుపుష్టికి ... 1.0	కఫహరి శీతగట్టు దగ్ధులకు ... 1.4	కస్తూరిమాత్రలు పెద్దవి, మంచివి 50-కి ... 0.10	
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-3 ... 0.12	కఫహరిచూర్ణము. దగ్ధ, ఉబ్బసములకుడబ్బీ 1-3 ... 0.8	సుఖభోగి మాత్రలు ... 1.0	
మూలశంకకు తైలము డబ్బీ 1-3 ... 0.12	వాయువుపోట్లకు మందు ... 1.0	సుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ... 1.0	
తేలుమందు తేలుకాటుకు సీసా 1-3 ... 0.8	గుండరితైలము, ముఖకాంతికి ... 0.8	విశేషములకు మాత్రలు డబ్బీ 1-3 ... 0.8	
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ... 0.4	శుశుక్ల తైలము శీతపగుళీకు ... 0.6	గ్రహణి మాత్రలు డబ్బీ 1-3 ... 0.8	
కిలరామాత్రలు వాంతిభేదలకు ... 0.6	కర్ణమూలహరి చెవిపోటుకు ... 0.6	శోమవేదన మాత్రలు తిలనొప్పలకు ... 0.12	
గజ్జిక తైలము గజ్జికడలకు డబ్బీ 1-3 ... 0.8	జలబి మాత్రలు మలబద్ధమునకు ... 0.8	కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-3 ... 0.8	
వాముకిర్రాము సీసా 1-3 ... 0.6	బంతువాతహరి ఎవిడికలకు ... 0.8	శగకు ద్రావకము సీసా 1-3 ... 1.0	
తేలకు మందు సీసా 1-3 ... 0.4	కుసుమారి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు ... 1.0	తాంబూలమాత్రలు, సువాసన గానుండును 50-కి ... 0.8	

పోస్టు ఖర్చులు వేటు. అమృతాంజనము డిల్లీ, మద్రాసు అందు బొంబాయి.